TRUMP

Newsweek ROMÂNIA

ANUL 7 ■ NUMĂRUL 167 ■ PREȚ: 19,90 LEI ■ 22.11-19.12.2024

Cum se va schimba lumea în cel de-al doilea mandat al fostului și viitorului președinte american

REVINE

BIBLIOTECA ALEPH

24167
5 948494 000029

Newsweek ROMÂNIA

Alătură-te și tu
celor peste
> 2.500.000
de cititori unici
care aleg
în fiecare lună
newsweek.ro

Cele mai relevante știri,
analize pertinente,
investigații incisive,
opinii echilibrate.

newsweekromania

Newsweek ROMÂNIA

22.11-19.12.2024 _ ANUL 7 _ NR.167

Apare lunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 20 decembrie 2024

SUMAR

Periscop

6 **Electorale**
Cum votăm la alegerile prezidențiale și parlamentare

8 **Sondaj *Newsweek România***
Marcel Ciolacu și Nicolae Ciucă, pe primele două locuri în preferințele alegătorilor

10 **Analiză**
Era Trump a început. Trei efecte, aici și acum

Opinii

12 ALEXANDRU LĂZESCU
Donald Trump revine la Casa Albă

Cronica NATO

14 ION PETRESCU
Zona demilitarizată în Estul Europei

Internațional

16 **Războiul Rusia-Ucraina**
Crimă pe linia frontului

20 **Republica Moldova:**
în căutarea Europei

25 **Advertorial**
De la concept la realitate:
Cum a revoluționat RetuRO colectarea ambalajelor în România

26 **Interviu *Newsweek România***
Planul lui Liviu Petrina pentru viitorul României.
„Vindecarea mentalității și reîntregirea țării"

30 **Interviu *Newsweek***
TONY BLAIR:
„Nu e nimic progresist în ideologia islamistă"

36 **Fotografie**
Prima linie a istoriei

Magazin

40 **ESG Summit 2024**
Cum poate fi scăzut prețul energiei

44 **Jan Ruzicka,** Chief External Affairs Officer la PPF Group: România este esențială pentru viziunea PPF asupra Europei Centrale și de Est

46 **Sănătate**
Cum poate fi prevenit cancerul

52 **Societate**
Este acesta momentul #MeToo al Franței?

54 **Televiziune**
Ultimul rodeo pentru „Yellowstone"

58 **Auto**
Viitorul automobilului european se clatină

Calendar

64 Asasinarea lui Kennedy

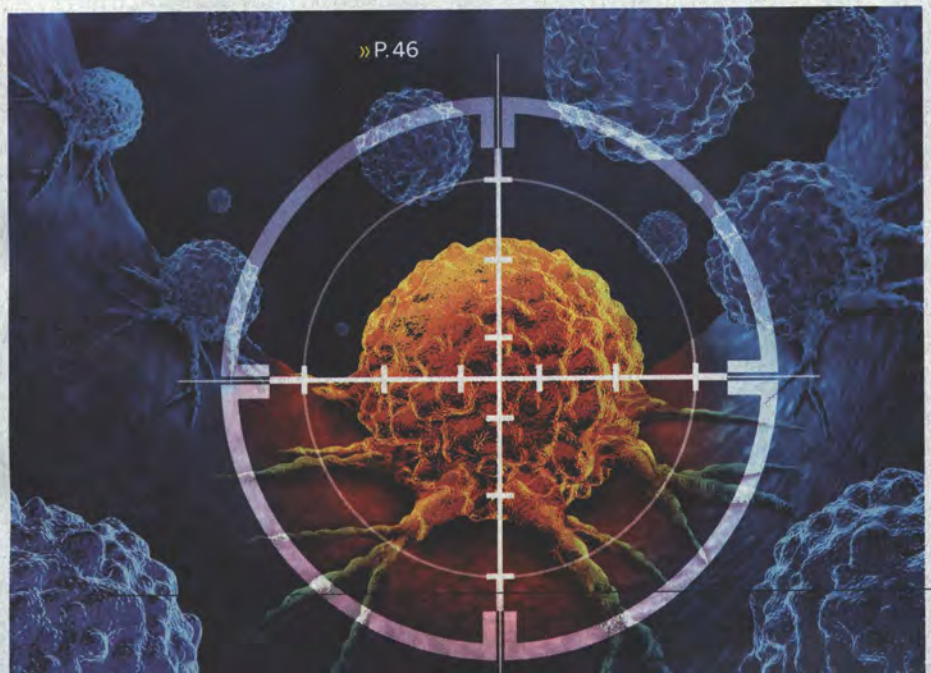
» P. 46

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.65

REDACȚIA

DIRECTOR GENERAL _ Sabin Orcan

Redactor-șef _ Petre Bădică
Redactor-șef adjunct _ Mihai Duță

Senior-editori:
Valentin Bolocan, Florin Budescu, Valeria Cupă, Adina Mutăr, Stelian Negrea, Gabriel Peneș, Răzvan Scăești eanu

Reporteri: Catinca Doboș, Alexandru Pop, Daniel Toșa

Contributori: Remus Cernea, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi, Ion Petrescu

Art director _ Cecilia Bălănescu

Corectură _ Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock profimedia

EDITOR
SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

PUBLICITATE _ carmen.dinca@newsweek.ro

EVENIMENTE _ Ioana Dumitru

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
ipg Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

TRUMP
TRUMP
4 MORE YEARS
TRIGGERED?

SUA

Alegeri

Un american salută, în fața Trump Tower din New York, victoria lui Donald Trump.

➤ PROFIMEDIA IMAGES

VALENCIA, SPANIA

Catastrofă

Peste 220 de oameni și-au pierdut viața în dezastrul provocat în Valencia de inundațiile istorice de la sfârșitul lunii octombrie.

PROFIMEDIA IMAGES

FRANKFURT, GERMANIA

Vreme

Echipamente de telecomunicații înconjurate de nori pe vârful muntelui Feldberg, de lângă Frankfurt.

PROFIMEDIA IMAGES

BUCUREȘTI, ROMÂNIA

Susținere

Tinerii moldoveni care au susținut-o pe Maia Sandu în București și-au atins scopul: țara lor este pro-UE și Maia Sandu a câștigat alegerile prezidențiale.

INQUAM PHOTOS / BOGDAN BUDA

Cum votăm la alegerile prezidențiale și parlamentare

Cele două tururi de scrutin ale alegerilor prezidenţiale sunt programate pe 24 noiembrie, respectiv 8 decembrie, iar alegerile parlamentare pe data de 1 decembrie, de Ziua Naţională. – *Mihai Duță*

ORDINEA CANDIDAȚILOR PE buletinul de vot la alegerile prezidențiale 2024 este decisă de către Biroul Electoral Central prin tragere la sorți.

Ordinea candidaților pe buletinul de vot la alegerile prezidențiale 2024:

Elena Lasconi – USR
George Simion – AUR
Marcel Ciolacu – PSD
Nicolae Ciucă – PNL
Kelemen Hunor – UDMR
Mircea Geoană – independent
Ana Birchall – independent
Alexandra Păcuraru – Alternativa pentru Demnitate Națională
Sebastian Popescu – Partidul Noua Românie
Ludovic Orban – Forța Dreptei
Călin Georgescu – independent
Cristian Diaconescu – independent
Cristian Terheș – Partidul Național Conservator Român
Silviu Predoiu – Partidul Liga Acțiunii Naționale

Campania electorală pentru alegerile prezidențiale 2024, primul tur, a început pe data de 25 octombrie și se va încheia pe 23 noiembrie, la ora 7:00.

Votul pentru viitorul președinte al României va începe în Diaspora încă din data de 22 noiembrie, la ora 12:00, ora locală a României. În Diaspora se va putea vota și pe 23 noiembrie, între orele 7:00 și 21:00, și pe 24 noiembrie, atunci când se va vota și în România.

Pe 24 noiembrie, secțiile de votare se deschid la ora 7:00 și se închid la ora 21:00. Alegătorii care se află în secțiile de vot sau la coadă la ora 21:00 pot vota până cel târziu la ora 23:59.

Campania electorală pentru al doilea tur

Până pe 29 noiembrie, vor fi anunțate public numele celor doi candidați care vor participa la al doilea tur, dată la care începe și campania electorală.

Până pe data de 1 decembrie, se va stabili ordinea candidaților pe buletinul de vot.

În Diaspora, votul începe pe 6 decembrie, la ora 12:00, și se încheie la ora 21:00. A doua zi de vot în Diaspora este 7 decembrie, între orele 7:00 și 21:00. În a treia zi, votarea din Diaspora se suprapune cu votul din România.

În țară, al doilea tur de scrutin va avea loc pe 8 decembrie, între orele 7:00 și 21:00.

Rezultatele votului vor fi înaintate Curții Constituționale pe 12 decembrie, urmând validarea alegerilor și publicarea rezultatelor în mass-media și Monitorul Oficial.

Pe 12 decembrie, are loc înaintarea către Curtea Constituțională a procesului-verbal, împreună cu procesele-verbale de constatare și centralizare a rezultatelor votării întocmite de birourile electorale județene, birourile electorale ale sectoarelor municipiului București, biroul electoral pentru secțiile de votare din străinătate și birourile electorale ale secțiilor de votare.

Ulterior, vor fi validate alegerile și publicat rezultatul acestora în mass-media și în Monitorul Oficial.

Alegerile parlamentare

Campania electorală pentru alegerile parlamentare din România a început la 1 noiembrie și se va încheia pe 30 noiembrie.

Votul pentru alegerile parlamentare va fi într-o singură zi în țară, pe 1 decembrie, iar, peste hotare, pe parcursul a două zile, pe 30 noiembrie și 1 decembrie.

Procesul de votare va începe la ora 7.00 dimineața, atât sâmbătă cât și duminică, și se va închide la ora 21.00. Dacă atât în țară cât și în străinătate vor fi alegători care nu au apucat să voteze, atunci președintele Biroului secției de votare poate decide prelungirea votări,i dar nu mai târziu de 23:59, când sistemul va fi închis.

În România, alegătorii pot vota numai la secția de votare la care este arondată strada sau localitatea unde își au domiciliul ori reședința.

FOTO: INQUAM PHOTOS / VIRGIL SIMONESCU

În situația în care, în ziua votării, alegătorii se află în altă unitate administrativ-teritorială din cadrul aceleiași circumscripții electorale, aceștia pot vota la orice secție de votare din cadrul circumscripției electorale unde își au domiciliul sau reședința.

Peste hotare, alegătorii care vin la secțiile de votare organizate în străinătate și care demonstrează că au domiciliul sau reședința în străinătate, pot vota la orice secție organizată în străinătate.

Documente necesare pentru vot

În țară, cetățenii români cu domiciliul sau reședința în România, care în ziua votării se află în țară, își pot exercita dreptul de vot la secțiile de votare organizate în România în baza unuia dintre următoarele acte de identitate, valabile în ziua votării:

a) cartea de identitate; b) cartea electronică de identitate; c) cartea de identitate provizorie; d) buletinul de identitate; e) pașaportul diplomatic; f) pașaportul diplomatic electronic; g) pașaportul de serviciu; h) pașaportul de serviciu electronic; i) carnetul de serviciu militar, în cazul elevilor din școlile militare.

Cetățenii români cu domiciliul în România, dar care au adresa de reședință în străinătate, își pot exercita dreptul de vot la secțiile de votare organizate în străinătate în baza unuia dintre următoarele acte de identitate, valabile în ziua votării, însoțite de un document oficial emis de statul străin privind stabilirea reședinței: cartea de identitate; cartea electronică de identitate; cartea de identitate provizorie; buletinul de identitate; pașaportul diplomatic; pașaportul diplomatic electronic; pașaportul de serviciu; pașaportul de serviciu electronic; pașaportul simplu; pașaportul simplu electronic; pașaportul simplu temporar.

Cetățenii români cu domiciliul în străinătate pot vota la secțiile de votare organizate în străinătate, în baza unuia dintre următoarele acte de identitate, valabile în ziua votării: pașaportul simplu, cu menționarea țării de domiciliu; pașaportul simplu temporar, cu menționarea țării de domiciliu; pașaportul simplu electronic, cu menționarea țării de domiciliu.

Sondaj reprezentat

THE CENTER
FOR INTERNAT
RESEARCH
AND ANALYSES

Marcel Ciolacu și Nicolae Ciucă, pe primele două locuri în preferințele alegătorilor

Un sondaj la comanda *Newsweek România*, realizat de The Center for International Research and Analysis (CIRA), vine să confirme faptul că Marcel Ciolacu și Nicolae Ciucă se află pe primele două locuri în preferințele alegătorilor în cursa pentru președinția României. PSD și PNL conduc la votul politic. 64% dintre cei intervievați au spus că vor veni sigur la vot, iar 23% au spus că probabil vor vota. Sondajul a fost realizat pe un eșantion reprezentativ de 1.040 de persoane și are o marjă de eroare de +/-3,2%.

Pe 1 decembrie 2024, vor avea loc alegeri parlamentare. Cu ce partid ați vota?

v la nivel național

ONAL

la comanda Newsweek ROMÂNIA

Dacă duminica viitoare ar fi alegeriprezidențiale, cu ce candidat ați vota?

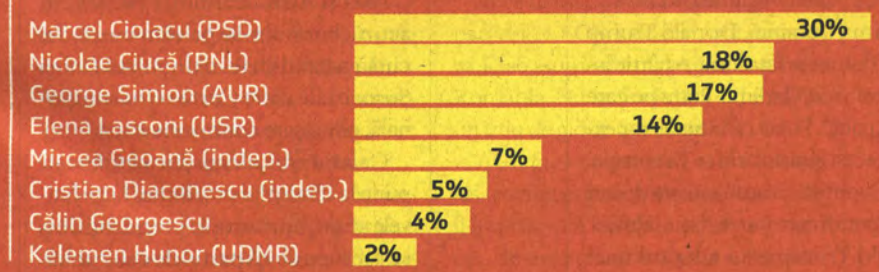

Cât de mult vă îngrijorează următoarele lucruri?

80% dintre români sunt îngrijorați mult și foarte mult de o criză economică

57% dintre români sunt îngrijorați mult și foarte mult de război mondial

57% dintre români sunt îngrijorați mult și foarte mult de o criză politică

57% dintre români sunt îngrijorați mult și foarte mult de războiul din Ucraina

40% dintre români sunt îngrijorați mult și foarte mult de posibilitatea ca extremiștii să vină la putere

43% dintre români sunt îngrijorați mult și foarte mult de războiul din Israel.

ANALIZĂ

Era Trump a început. Trei efecte, aici și acum

Alegerea lui Donald Trump ca președinte al Statelor Unite ar putea însemna o nouă eră în relațiile internaționale, cu efecte puternice în Europa Centrală și de Est și în particular în România. – *Ovidiu Nahoi*

MULTE ÎNTREBĂRI PLUTESC încă în aer. Mai ales aceea dacă și în ce măsură președintele Donald Trump va pune în aplicare întocmai promisiunile candidatului Donald Trump. Dar cel puțin trei efecte pot fi deja vizibile pentru România și regiunea învecinată.

O nouă eră a incertitudinii regionale

Donald Trump a promis că va pune capăt războiului din Ucraina într-o singură zi. O exagerare de campanie, desigur, dar așteptările sunt mari. În timp ce ucrainenii se pregătesc pentru o nouă iarnă de coșmar iar soldații lor dau tributul de sânge pe câmpul de luptă, lumea liberă a obosit și începe să fie deranjată de zecimile de procente din PIB dirijate pentru stăvilirea tăvălugului rusesc.

Pentru mulți, Donald Trump a devenit speranța păcii, dar puțini au remarcat că imediat după stabilirea câștigătorului în cursa prezidențială americană, Moscova a transmis, sec, că pacea nu este ceva care va veni rapid și de la sine.

Problema este că, odată ce a declanșat invazia, la 24 februarie 2022, Vladimir Putin a intrat într-o logică a războiului din care cu greu mai poate ieși. A crescut controlul asupra propriei populații și îi va fi greu să revină asupra unor măsuri represive motivate de starea de război. Pardon, operațiune specială. Orice relaxare a șurubului, odată strâns, este periculoasă pentru regimurile tiranice. Oamenii vor dori mai mult.

Economia Rusiei a fost pusă pe modul de război. Ce va mai produce aceasta, dacă nu obuze, tunuri și tancuri? Mulți ruși de rând câștigă bine astăzi, angajați în industria de război. Și alte variante nu se întrevăd. Revenirea la statutul de benzinărie și rezervor de gaz al Europei este de domeniul fanteziei. Europenii și-au găsit alte surse, nu le e ușor, dar nici nu mai vor să se întoarcă la dependență. Și-au învățat lecția.

Așadar: Donald Trump este presat de propriile promisiuni și de așteptările întregii lumi. Putin, nu. Și magnatul american este cel care trebuie să dea ceva, în aceste condiții. Ce anume? Aceasta este întrebarea care sună atât de dureros pentru regiunea noastră.

Pe seama Ucrainei, Donald Trump ar putea flutura în fața lumii o hârtie iscălită de el și de Vladimir Putin pe care să scrie „pace". Poate că bursele vor exploda în acea zi și dolarul se va aprecia. Dar, aici, vom ști că aceasta este doar o procură pentru un nou război al Rusiei.

Donald Trump este adeptul unei dezangajări americane din Europa și a dovedit că nu înțelege virtuțile alianței transatlantice. Europa gâfâie din greu în încercarea de a-și întări apărarea spre a face față singură amenințării Rusiei. Care nu va înceta după o discuție între Donald Trump și Vladimir Putin. Kremlinul nu a abdicat niciodată de la ultimatumul adresat lumii libere în decembrie 2021 și în care a cerut retragerea NATO pe aliniamentele din 1997.

Zona Mării Negre și Europa Centrală și de Est vor intra astfel într-o eră a incertitudinii. Iar incertitudinea costă scump.

Încurajarea agendei conservatoare

Alegerile americane au găsit România în plină febră electorală. Și în plin avans al dreptei radicale. Există o înțelegere subterană pentru accederea în turul doi a liderului AUR George Simion, spre a netezi drumul spre victorie al candidatului PSD Marcel Ciolacu? Și, dacă da, care este prețul?

PSD și AUR dezmint, PNL și USR acuză, bazându-se pe eliminarea din cursă a candidatei extremiste Diana Șoșoacă de către Curtea Constituțională, o mișcare controversată.

Calendarul alegerilor românești pune la rândul lui probleme. Legislativele se țin între tururile prezidențiale și se presupune că partidele celor calificați în finală vor beneficia de un fel de primă populară la parlamentare. Cu și fără acest scenariu - accederea în fina-

PREȘEDINTELE AMERICAN
Joe Biden și președintele ales al SUA, Donald Trump, în timpul unei întâlniri în Biroul Oval al Casei Albe din Washington

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

lă a lu Simion ar transforma AUR în al doilea partid al țării – un lucru este clar. Viitorul parlament va deține o majoritate puternic conservatoare.

Și nu este vorba numai despre extrema dreaptă. Există facțiuni ultraconservatoare în PSD și PNL, gata să vibreze la agenda AUR.

Venirea la putere a lui Donald Trump și intrarea Americii într-o nouă eră a conservatorismului vor inspira, de bună seamă, politicienii din România. Vor merge pe această linie din convingere sau din pragmatism, gândindu-se că astfel vor câștiga capital politic.

De la limitarea avortului, la restrângerea drepturilor minorităților etnice sau sexuale, creșterea presiunii ideologice conservatoare în educație, protecționism economic, suprataxarea companiilor cu capital străin după modelul Ungariei lui Orban... totul este posibil în noua lume.

Când Rusia vine prin America

Uitați-vă la cine s-a bucurat cel mai mult de victoria lui Donald Trump. În primul și în primul rând, cei care până acum au promovat narațiunile rusești pe scena politică românească.

În ce o privește pe Diana Șoșoacă și partidul ei, SOS, lucrurile sunt deja clare. Ei se asumă drept prietenii Rusiei în România. Nu se feresc, ba chiar își fac un titlu de glorie din aceasta.

AUR face un joc mai subtil. Liderii săi resping orice legătură cu Rusia, dar îi împrumută narațiunile, atunci când cer, de exemplu, încetarea sprijinului financiar pentru Ucraina.

În decembrie 2022,în plină criză energetică în Republica Moldova, cu forțele pro-ruse manifestând zgomotos în stradă, AUR a cerut ca guvernul Maiei Sandu de la Chișinău să nu mai fie finanțat cu niciun leu.

AUR preia, de asemenea, narațiunile rusești cu privire la UE ca spațiu al depravării și decăderii morale, pierderea suveranității naționale odată cu aderarea la UE sau sărăcirea acestora.

De la conspiraționiști, adepți ai teoriei pământului plat, la antivaccinişti și dacologi, cu toții au celebrat victoria lui Donald Trump.

Pro-ruși asumați sau doar promotori ai unor narațiuni rusești, ei s-au înfășurat acum în drapelul Americii lui Donald Trump.

Și încearcă să vândă acum propaganda Kremlinului frumos împachetată în hârtie creponată cu dungi și stele. N

EDITORIAL

Donald Trump revine la Casa Albă

ALEXANDRU LĂZESCU, contributor al *Newsweek România*

Victoria dlui. Trump echivalează cu un vot public de neîncredere în liderii și instituțiile care au modelat viața americană de la sfârșitul Războiului Rece.

Peste doi ani, în 2026, Statele Unite vor sărbători 250 de ani de existență cu Donald Trump revenit la Casa Albă după o pauză de patru ani. Și încă cum, cu o majoritate clară la nivel național, nu doar în Colegiul Electoral, ci și la votul popular, și foarte probabil cu un Congres în întregime Republican. Nu la asta se așteptau Democrații, care în mare măsură controlau copios la nivel federal mai toate instituțiile, inclusiv cele de forță, precum FBI sau CIA, cele culturale și academice (în universități peste 85% dintre profesori sunt de stânga, mulți chiar cu simpatii comuniste sau marxiste), principalele canale media tradiționale, cu excepția Fox News și *Wall Street Journal*.

Oricum, sigur nu se așteptau la o înfrângere atât de categorică, mai ales că sondajele păreau să indice o cursă foarte strânsă. E drept, au fost avertismente că acestea tind să-l subestimeze pe Trump, așa cum s-a întâmplat în trecut. În afară de asta, Kamala Harris a cheltuit în campanie 1,2 miliarde de dolari (de trei ori cât Trump), fără a reuși să explice cât de cât inteligibil ce politici va promova în domenii esențiale pe plan intern și pe plan extern. Nu a ținut nici măcar o singură conferință de presă și, cu o singură excepție, a dat interviuri doar unor canale media prietenoase. De fapt, majoritatea voturilor primite de ea au fost în principal voturi anti-Trump mai degrabă decât voturi pentru Kamala Harris. Iar, fără susținerea frontului mediatic compact și activ anti-Trump, înfrângerea ei ar fi fost probabil de-a dreptul catastrofală.

Aceste lucruri nu s-au văzut însă. Inclusiv la noi, unde a fost livrată o imagine edulcorată a Kamalei Harris și una diabolizantă a lui Trump, cu concursul CNN, BBC, *The New York Times, The Guardian* sau *Washington Post* etc. care au devenit, mai ales din 2016 încoace, un fel de organe de presă ale Partidului Democrat. Peste 90% dintre jurnaliștii americani sunt înregistrați drept votanți Democrați, iar în redacția de la *Washington Post* a fost o adevărată revoltă după ce, în urma intervenției lui Jeff Bezos, proprietarul cotidianului, fondatorul Amazon, ziarul a refuzat să-și exprime sprijinul pentru Kamala Harris.

Ar fi arătat altfel lucrurile cu un alt candidat Democrat? Nu e deloc sigur. Votul a însemnat o respingere clară a politicilor administrației Biden din ultimii patru ani. Politici radicale în plan cultural, cu o agendă woke promovată agresiv, altele cu un impact profund negativ în plan economic (politici climatice nerealiste, trilioane de dolari pompați nejustificat în economie – de unde și inflația cumulată ridicată etc.) și în ceea ce privește imigrația ilegală prin granița de sud. În afară de asta, alegerile au reliefat o adevărată prăbușire a încrederii în instituții, de la Justiție la instituțiile de forță și mass-media. Donald Trump a câștigat în ciuda zecilor de procese care i-au fost intentate (pe care mulți juriști proeminenți, nu doar susținătorii săi, le-au considerat motivate politic), două încercări de asasinat și o campanie mediatică de o agresivitate fără precedent cu acuzații inventate de autoritarism, fascism, nazism. Trump a fost comparat cu Hitler și a fost acuzat că ar pune în pericol democrația, deși de fapt intenții vizând schimbări radicale au venit de la Democrați. Kamala Harris a spus că vor să elimine filibusterul, să crească numărul de judecători de la Curtea Supremă sau să elimine Colegiul Electoral. Toate decizii radicale menite să-i avantajeze pe termen lung.

Încă de la intrarea lui Donald Trump pe scena politică, elitele au explicat că mișcarea MAGA pe care acesta a inițiat-o ar fi o expresie a frustrărilor și temerilor unei majorități albe speriate de perspectiva pierderii influenței sale în urma mutațiilor demografice și culturale din societate. O aserțiune șubredă din start, dar care a devenit cu atât mai greu de susținut acum, după ultimele alegeri, în care Donald Trump a obținut cel mai mare număr de voturi pentru un președinte Republican din partea comunităților hispanică (aproape jumătate), afro-americană sau asiatică (39%).

Citiți continuarea pe ***www.newsweek.ro***

eximbank.ro

Exim
Banca Românească

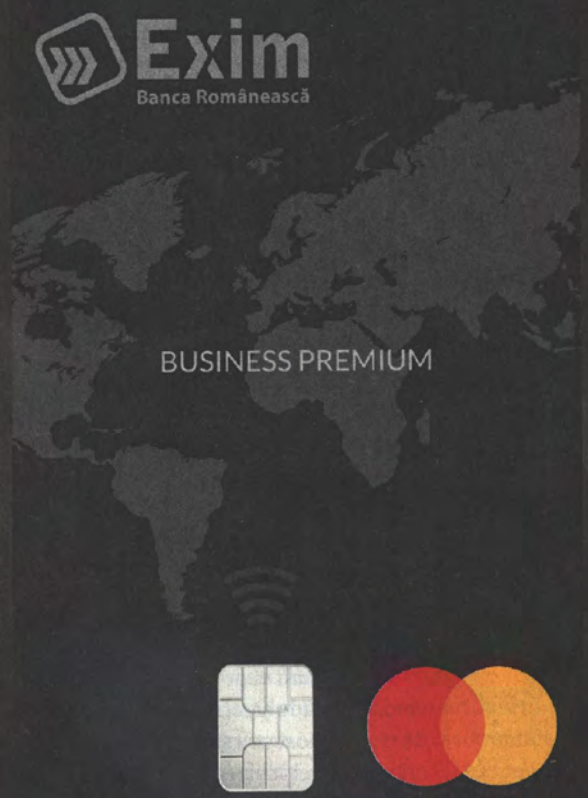

BENEFICII PREMIUM PENTRU AFACEREA TA

CRONICA NATO

Zona demilitarizată în Estul Europei

col. (R) **ION PETRESCU,** contributor al *Newsweek România*

Secretarul general al NATO, Mark Rutte, într-un mesaj direct către Donald Trump, a afirmat că dislocarea de trupe nord-coreene, pentru a sprijini agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei, reprezintă o amenințare serioasă nu numai pentru Europa, ci și pentru Statele Unite, cu potențiale ramificații în regiunea Indo-Pacific.

Un asemenea demers, lucid și salutar, a răspuns temerilor că președintele republican, după ce se va instala în Biroul Oval, la Casa Albă, ar putea lăsa Ucraina vulnerabilă în fața Kremlinului și ar putea submina garanțiile de apărare colectivă ale NATO.

Numai că Ucraina nu mai este singură în fața tăvălugului militarist răsăritean, iar frontiera de Est a Alianței Nord-Atlantice este apărată de puternice grupuri de luptă care au deja prepoziționate efective miilitare și tehnică de luptă disuasive, care nu lasă nicio speranță ipoteticilor noi planuri agresive ale Kremlinului.

Sigur că nici liderii ruși nu s-au lăsat păcăliți de o afirmație din campania electorală a lui Trump, aceea prin care liderul american a spus că va „încuraja" Rusia să facă „orice dracu' vrea" cu țările care nu reușesc să îndeplinească ținta de cheltuieli militare a alianței.

Adevărul - probat de viață - este nu numai că Rutte și-a exprimat speranța de a stabili o relație bună de lucru cu Trump, care va fi inaugurat președinte al SUA pe 20 ianuarie, dar a și dovedit, cu ani în urmă, capacitatea de a îl înfrunta pe năbădăiosul lider republican, pledând pentru colaborarea continuă dintre SUA și aliații europeni, pe cale de consecință fiind dezirabile compromisuri reciproc acceptabile.

În plus, faptul că aproximativ 10.000 de soldați nord-coreeni au fost trimiși în regiunea Kursk din Rusia, pe care Ucraina o ocupă parțial, constituie un motiv suficient pentru ca la Pentagon să se caute soluții pentru această evidentă provocare militaristă.

Dislocați pentru a fi apoi retrași?

Nu poate fi exclusă ipoteza că, în cazul începerii negocierilor de pace, care ar include și retrageri reciproce de trupe, Moscova să pună în ecuația tratativelor și retragerea celor 10.000 de militari nord-coreeni, fără a umbla la efectivele militare rusești existente în teren!

Aducerea nord-coreenilor sugerează și dorința Kremlinului de a se copia situația din Peninsula Coreeană, inclusiv prin înființarea unei zone demilitarizate.

Kievul ar putea agrea o asemenea soluție, dacă și trupe europene și-ar asuma defensiva teritoriului rămas liber, neocupat de ruși, din statul ucrainean, ciopârțit dar supraviețuitor.

Trump ar aplauda angajamentul aliaților europeni, dar Putin, în mod formal, inițial se va opune, probabil fără sorți de izbândă la finalul negocierilor de instituire a unui armistițiu.

„Trebuie să lucrăm împreună. Așa că aștept cu nerăbdare să stau (de vorbă) cu Donald Trump pentru a discuta cum putem face față acestor amenințări în mod colectiv, ce trebuie să facem mai mult", a continuat Rutte.

„Și da, o parte din asta – și aici are perfectă dreptate – va fi că, pe partea europeană a NATO, va trebui să cheltuim mai mult, să facem mai mult pentru a ne asigura că atingem țintele de capacitate".

De la 2, la 3 la sută?...

În iunie 2024, se știa deja că 23 din cei 32 de membri NATO își îndeplinesc acum obiectivul de a cheltui cel puțin 2% din PIB pentru apărare, tendință care a început în timpul primului mandat al lui Trump și s-a accelerat după ce Vladimir Putin a ordonat invadarea Ucrainei.

Întrebat dacă alianța ar trebui să stabilească o țintă mai mare, pentru a face față noului context de securitate, secretarul general a spus că acest lucru ar trebui lăsat la latitudinea liderilor.

„Am lucrat foarte bine cu Trump timp de patru ani. Este extrem de

clar ce vrea", a spus Rutte. „Înțelege că trebuie să avem de-a face unul cu celălalt, pentru a ajunge la poziții comune și cred că putem face asta".

Revenirea lui Trump la conducerea SUA i-a preocupat și pe aliații prezenți la reuniunea Comunității Politice Europene (EPC) de la Budapesta.

Acolo, prim-ministrul albanez Edi Rama a prezis că revenirea republicanului „ar putea fi bună pentru Europa", deoarece ar putea stimula în continuare cheltuielile militare.

Omologul său belgian, Alexander De Croo, a cărui țară nu reușește să atingă ținta de 2%, a declarat: „Securitatea noastră nu este ceva pe care vrem să-l externalizăm altcuiva, de exemplu, Statele Unite. Europa ar trebui să poată face acest lucru pe cont propriu".

Iar finlandezul Antti Petteri Orpo a spus că, indiferent cine ocupă Casa Albă, Europa trebuie „să sprijine Ucraina atât timp cât și atât cât este nevoie".

În România, s-a luat deja în calcul posibila creștere a cheltuielilor defensive, la nivelul de 3%.

Nedumeriri firești

Revenind la nord-coreenii trimiși în Rusia, nu avem încă un răspuns oficial la interogația firească de ce nu s-au deplasat acolo cu armamentul de infanterie din dotarea proprie și au preferat - generalii lor - armamentul rusesc.

Asigurarea logisticii necesare nord-coreenilor de către ruși este primul călcâi al lui Ahile, al diviziei trimise de republica nord-coreană comunistă?

Sunt interogații care au stârnit și interesul sud-coreenilor, ce au decis să trimită observatori și instructori militari în Ucraina, pentru a înțelege modul de acțiune al militarilor de sorginte comunistă trimiși de regimul dictatorial de la Phenian.

Pe cale de consecință, să și îi instruiască pe militarii ucraineni cum să contracareze acțiunile militare nord-coreene. Altfel spus, avem de a face cu o translație militaristă asiatică în Estul Europei. Pe termen lung, aceasta poate deveni o amenințare clară pentru securitatea comunității democratice europene și pentru aceea a partenerului strategic de peste Ocean.

Estimarea lui Stavridis

Fostul comandant suprem al forțelor aliate din Europa, din 2009 până în 2013, James Stavridis, a prezis la CNN că războiul Rusia-Ucraina se va încheia cu președintele rus Vladimir Putin luând 20% din Ucraina.

Amiralul Stavridis, acum la pensie, a afirmat la CNN că, dacă Trump poate pune capăt războiului Rusia-Ucraina în 24 de ore, „voi fi primul care îi va vota la Premiul Nobel pentru pace". „Ceea ce sper că va face, și cred că va face, este să pună presiune pe ambele părți pentru a ajunge la masa negocierilor și iese cam ca la sfârșitul războiului din Coreea, adică Putin va ajunge cu aproximativ 20 la sută din Ucraina, bucata pe care o deține în prezent, dar restul Ucrainei, cei 80 la sută, toate acele resurse, marea majoritate a populației, rămân într-o zonă democratică, liberă", a spus Stavridis. El a adăugat că Ucraina va primi, de asemenea, o „cale către NATO, probabil trei până la cinci ani, în mod realist. Nu este cel mai rău rezultat din lume". Stavridis a adăugat că Ucraina ar putea obține și aderarea la Uniunea Europeană/UE, care a investit miliarde de dolari pentru a ajuta Ucraina să lupte împotriva invaziei Rusiei, începută în februarie 2022. „Putin va urî acea parte a negocierii, la fel cum ucrainenii urăsc partea lui Putin care deține 20 la sută din țara lor, dar este o negociere", a spus amiralul Stavridis, care a mai estimat că înțelegerea va include probabil „un fel de zonă demilitarizată între cele două părți, la fel ca Coreea. Și poate o patrulezi cu soldați NATO, de exemplu, nu cu americani sau europeni".

Realitatea geopolitică indică la ruși și la ucraineni opțiunea majoritară a cetățenilor de a se trece la negocieri de pace urmate de încetarea războiului. Posibilă anul următor. N

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

COPLEȘIT
Un militar ucrainean reacționează după ce a fost eliberat din captivitatea rusă pe 13 septembrie, într-o locație nedezvăluită din apropierea frontierei dintre Ucraina și Belarus. Peste 100 de prizonieri de război au fost uciși până în prezent.

RĂZBOIUL RUSIA-UCRAINA

Crimă pe linia frontului

Uciderea de către trupele ruse a tot mai multor prizonieri ucraineni, cu încălcarea Convențiilor de la Geneva, este o nouă tactică sângeroasă în conflictul actual.

de **BRENDAN COLE**

FORȚELE RUSE AU EXECUTAT LUNA TRECUTĂ nouă prizonieri de război ucraineni în regiunea Kursk, potrivit rapoartelor, în acte de brutalitate care par a fi o tactică a Moscovei în război, încă de la începutul acestuia. În prezent, se crede că cel puțin 104 prizonieri de război ucraineni au fost uciși.

De la începutul invaziei președintelui rus Vladimir Putin, la 24 februarie 2022, prizonierii au fost folosiți de ambele părți ca monedă de schimb. Este vorba despre schimburi de grupuri mari, inclusiv unul major, de 206 prizonieri de război, în luna septembrie a acestui an.

Dar Institutul pentru Studiul Războiului a declarat că a existat o creștere a numărului de prizonieri de război ucraineni uciși de forțele ruse, comandanții „tolerând, încurajând sau ordonând direct" execuțiile. *Newsweek* a contactat Ministerul rus al Apărării pentru comentarii.

Iuri Bilousov, șeful Departamentului ucrainean pentru combaterea crimelor în condiții de conflict armat, a declarat că există dovezi că 80% din execuțiile rusești ale prizonierilor de război ucraineni de pe câmpul de luptă au avut loc anul acesta. Proiectul de informații cu sursă deschisă DeepState a raportat pe 13 octombrie că operatorii de drone ucraineni din apropierea satului Zeleny Shlyakh din Kursk au întâlnit pe neașteptate forțele ruse și s-au predat când au fost atacați. Dovezile vizuale au sugerat că prizonierii au fost dezarmați, aliniați, dezbrăcați și împușcați în ceea ce a fost condamnat de Ombudsmanul ucrainean pentru drepturile omului, Dmytro Lubinets, drept o încălcare gravă a Convențiilor de la Geneva.

Articolul 13 din aceste norme de drept prevede că orice act ilegal al puterii care deține prizonierul de război și care cauzează moartea sau pune în pericol grav sănătatea unui prizonier de război aflat în custodia sa „va fi considerat o încălcare gravă".

Viktor Kovalenko, veteran militar ucrainean (2014-2015) și analist geopolitic, a declarat că Moscova a devenit „mai flexibilă" în ceea ce privește schimburile de prizonieri după incursiunea Ucrainei în regiunea rusă Kursk, la 6 august, în care au fost capturați sute de soldați ai Moscovei, ceea ce a oferit Kievului un avantaj în condițiile în care a susținut că a cucerit sute de kilometri pătrați de teritoriu. Aceste schimburi au inclus trupe cecene cunoscute sub numele de Kadîroviți, după numele omului forte al republicii ruse din Caucaz și loial lui Putin, Ramzan Kadîrov.

Kovalenko a declarat pentru *Newsweek* că, în timpul incursiunii ucrainene din Kursk și a răspunsului Rusiei la aceasta, prizonierii din ambele părți au fost capturați mai ușor decât în alte părți ale frontului.

„Forțele lor sunt mai mobile acolo și pozițiile lor nu sunt atât de fortificate și apărate ca cele aflate de-a lungul liniei de contact din interiorul Ucrainei", a spus el. „În plus, tactica dovedită a rușilor de penetrare a apărării prin grupuri mici este mai eficientă în Kursk. Forțele ruse sunt în mod obișnuit foarte brutale în timpul

acestui război, după cum au demonstrat masacrele din Bucha și Olenivka", a adăugat Kovalenko, „dar acesta nu este un motiv major al creșterii execuțiilor prizonierilor de război ucraineni... Execuțiile brutale filmate și împărtășite în social media au ca scop intimidarea potențialilor recruți ucraineni și a familiilor acestora, astfel încât să fie evitată recrutarea".

În aprilie, Parlamentul ucrainean a adoptat o lege pentru a crește numărul recrutărilor de militari pentru a lupta împotriva Rusiei. Printre clauze se numără obligația bărbaților ucraineni cu vârste cuprinse între 18 și 60 de ani de a-și actualiza datele personale la autoritățile militare, permițând birourilor de recrutare să vadă mai ușor cine poate fi chemat din orice regiune a țării.

Oficialii ucraineni au declarat pe 21 octombrie că, în urmă cu trei zile, forțele ruse au executat doi prizonieri de război ucraineni neînarmați în apropiere de Selydove, regiunea Donețk, împușcându-i de la mică distanță. Astfel, numărul cazurilor cunoscute de execuții ruseşti ale prizonierilor de război ucraineni a ajuns la cel puțin 104, cele două persoane fiind adăugate la numărul total de cazuri publicat de Biroul Procurorului General al Ucrainei pe 14 octombrie.

Emil Kastehelmi, analist militar de la Black Bird Group, cu sediul în Finlanda, a declarat că forțele ruse au fost mai deschise cu privire la crimele de război, în zone cum ar fi Herson, unde dronele au lovit civili în incidente uneori surprinse de camere de filmat. „Este posibil să existe un stimulent instituțional care să încurajeze astfel de acțiuni, sau, pur și simplu, rușilor le pasă mai puțin pe măsură ce războiul avansează și nu vor să se ocupe de prizonierii de război în locuri dificile", a declarat Kastehelmi pentru *Newsweek*.

El a adăugat că rușii cred, de asemenea, că nimeni nu îi va urmări în justiție „și mulți civili ruși nu condamnă nici ei aceste acțiuni, deci este acceptabil din punct de vedere social și juridic, ceea ce crește riscul de comitere a crimelor de război". Canalele ruseşti de Telegram, cu un număr mare de urmăritori, ale căror legături cu Kremlinul le conferă autoritate, nu numai că au justificat, dar au și sărbătorit execuțiile prizonierilor de război ucraineni.

Acestea includ RVvoenkor, care are 1,62 milioane de urmăritori, Dva Mayora, cu 1,17 milioane de abonați, Starshe Eddy, care are 627.000 de abonați, și Zapisky Veterana, cu 357.000.

ISW a declarat că elogiul execuțiilor „consolidează o normă culturală de justificare și celebrare a crimelor de război în cadrul comunității ultranaționaliste ruse mai largi". În orice caz, o astfel de brutalitate pe câmpul de luptă nu asigură niciun avantaj militar, potrivit lui Gustav Gressel, senior policy fellow la European Council on Foreign Relations, care a declarat că aceasta a arătat „lipsa de disciplină și profesionalism a forțelor armate ruse".

De asemenea, a arătat „brutalizarea și radicalizarea prin care a trecut nu numai armata rusă, ci și societatea rusă în acest război".

DRUMUL SPRE RECUPERARE Un soldat este supus examinărilor medicale și reabilitării pe 16 septembrie 2024, în regiunea Poltava din Ucraina, după ce a revenit din captivitate

„Îi va face pe soldații ucraineni să lupte și mai tare, rezervându-și ultimul glonț pentru ei", a declarat Gressel pentru *Newsweek*. „Ordinele germane de a împușca comisarii în cel de-Al Doilea Război Mondial au făcut ca o mulțime de unități sovietice să nu se predea chiar dacă situația generală era fără speranță pentru ei.

În timpul contraofensivei din 2023, ucrainenii s-au confruntat cu unele unități ruseşti care nu s-ar fi predat sub nicio formă, deoarece erau atât de îndoctrinați cu privire la «naziștii Bandera» încât nu îndrăzneau să o facă".

Stepan Bandera a condus o mișcare naționalistă ucraineană care a inclus o miliție care a luptat alături de naziști în cel de-Al Doilea Război Mondial. Susținătorii săi îl văd ca pe un luptător ucrainean pentru libertate, iar Kremlinul ca pe un colaborator al naziștilor.

„Este o mărturie a faptului că Rusia a trecut complet la un sistem fascist, în care expansiunea teritorială și puterea sunt totul, iar oamenii nu sunt nimic", a adăugat Gressel.

Elina Beketova, cercetătoare în domeniul democrației la Centrul pentru Analiza Politicilor Europene, a declarat că rapoartele privind prizonierii de război executați nu au fost incidente izolate, ci o politică „deliberată" a Rusiei. Ea a remarcat modul în care procurorul general al Ucrainei a dezvăluit că un ofițer rus a fost auzit într-o înregistrare audio dând instrucțiuni trupelor sale să nu ia prizonieri.

„Aceasta ar putea fi, de asemenea, o operațiune psihologică a forțelor ruse, menită să demoralizeze soldații ucraineni și să insufle panică și teamă în rândul acestora și în societatea ucraineană", a declarat ea pentru *Newsweek*. „În plus, forțele militare ruse folosesc prizonierii de război ucraineni drept scuturi umane pentru a preveni atacurile cu drone", a adăugat ea, citând dovezile unui prizonier de război rus, după cum a relatat publicația ucraineană

DURERE MAI MARE Un băiat ține un banner la un miting în Lviv, pe 28 aprilie, organizat în sprijinul soldaților capturați în Mariupol și reținuți de forțele ruse timp de mai bine de doi ani.

FOTO DIN STÂNGA: KOSTIANTYN LIBEROV/LIBKOS/GETTY; LES KASYANOV/GLOBAL IMAGES UKRAINE/GETTY

Slidstvo-Info. În mai, un tribunal ucrainean a condamnat 15 soldați ruși pentru crime de război în contumacie, la doi ani după ce au înghesuit un sat în subsolul unei școli din Yahidne, la nord de Kiev, privându-i de hrană și folosindu-i ca scuturi umane. Șaptesprezece civili au murit.

„Cu cât se face mai multă dreptate și cu cât se arată că pot fi luate măsuri împotriva unor astfel de încălcări ale legii și a celor mai brutale crime de război, cu atât mai mare este speranța că inamicul va înceta acțiunile sale actuale", a adăugat ea.

În septembrie, CNN a relatat că a primit înregistrări video din drone și interceptări audio care arătau 15 cazuri în ultimele 10 luni în care trupele ucrainene au fost ucise în loc să fie luate prizoniere.

Pe 30 septembrie, 16 soldați ucraineni care s-au predat ar fi fost aliniați și împușcați, imaginile filmate de drone susținând acuzațiile. Kievul a declarat că respectă regulile războiului și a publicat înregistrări video cu prizonieri ruși pentru a arăta că aceștia sunt deținuți în condiții umane. Cu toate acestea, Human Rights Watch a declarat în 2022 că Ucraina nu trebuie să prezinte imagini cu prizonieri ruși, pentru că aceasta poate constitui o încălcare a Convențiilor de la Geneva.

Procuratura ucraineană afirmă că va investiga acuzațiile potrivit cărora soldații ucraineni ar fi executat soldați ruși care încercau să se predea, deși, după cum a scris consilierul politic ucrainean Mykyta Vorobiov pentru CEPA, „dovezile sugerează că aceste acte sunt rare, individuale și nu sistematice, spre deosebire de comportamentul rusesc".

Între timp, Brigada Azov a Forțelor Speciale nr. 12 a Gărzii Naționale Ucrainene a difuzat o înregistrare video în care un soldat rus care s-a identificat drept Delyagin Gennadyevich a declarat că trupele au primit ordin de la comandanți să împuște trei prizonieri ucraineni într-o bătălie din regiunea Donețk. „Nu a fost timp să ne ocupăm de prizonieri", a spus el, descriind o tactică utilizată pe scară largă de Rusia în timpul avansurilor sale în estul Ucrainei.

„Execuțiile brutale filmate și împărtășite în social media au ca scop intimidarea potențialilor recruți ucraineni și a familiilor acestora, astfel încât să evite recrutarea".

Mărturiile vor fi folosite ca dovezi ale crimelor de război, despre care avocații speră ca, în cele din urmă, să fie judecate.

Unul dintre aceștia este Wayne Jordash, care este președintele Global Rights Compliance, care investighează crimele de război rusești din Ucraina. Acesta a declarat pentru *Newsweek* că prizonierii de război sunt protejați în temeiul dreptului umanitar internațional, iar Rusia este obligată să le garanteze drepturile în temeiul Convențiilor de la Geneva.

„Brutalitățile recurente împotriva prizonierilor de război ucraineni au devenit acum un model clar", a declarat Jordash, subliniind cum cazurile au inclus execuții sumare, detenție în condiții inumane și „multe alte forme de maltratare". „Și acesta este doar vârful icebergului", a adăugat el, citând ceea ce a fost descoperit din filmările făcute publice, mărturiile celor care au supraviețuit și s-au întors sau ale familiilor lor.

„Încălcările comise împotriva prizonierilor de război ucraineni se califică drept crime de război și trebuie să facă obiectul unor urmăriri penale pe plan intern în Ucraina și în alte țări, pe baza principiului jurisdicției universale", a declarat Jordash, adăugând că aceste cazuri „trebuie să declanșeze atenția Curții Penale Internaționale". N

➤ **Brendan Cole** *este reporter senior de știri pentru* Newsweek. *Urmăriți-l pe X @brendanmarkcole*

Republica Moldova: în căutarea Europei

Luni, 4 noiembrie, liderii europeni s-au trezit cu un sentiment de ușurare. Maia Sandu a câștigat alegerile prezidențiale, și încă detașat, lucru care părea puțin probabil după succesul scrâșnit al referendumului pentru integrare europeană din urmă cu două săptămâni. Dar țara rămâne una puternic scindată, iar perspectivele pentru alegerile legislative de anul viitor sunt incerte. Da, la 20 octombrie și 3 noiembrie, moldovenii au făcut un pas mare spre Europa. Nimic nu este totuși decis – și asta se observă foarte bine atunci când iei la pas mica țară dintre Prut și Nistru. – *Ovidiu Nahoi*

UNDE SE AFLĂ, DE FAPT, ACUM, Republica Moldova? Integrarea europeană a devenit un principiu înscris în constituția țării, urmare a unui vor cu majoritate strânsă la referendumul din 20 octombrie. Maia Sandu a fost aleasă cu o majoritate solidă de circa 10 procente în fața contracandidatului pro-rus Alexandr Stoianoglo, la 3 noiembrie.

În vara anului viitor, urmează alegerile legislative și sondajele arată că Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS) al Maiei Sandu nu ar obține majoritatea. Va reuși să-și găsească aliați pentru a continua proiectul european? Sau majoritatea va bascula către partida pro-rusă?

Orice variantă este teoretic posibilă, iar societatea rămâne una puternic divizată. La puțin timp după anunțarea rezultatelor din turul al doilea al prezidențialelor, liderul Partidului Socialiștilor (PS), pro-rusul Igor Dodon, a marcat clar linia de demarcați: „Alexandr Stoianoglo, președintele poporului, este adevăratul învingător al alegerilor prezidențiale din Moldova. Maia Sandu este un președinte nelegitim, recunoscută doar de sponsorii și susținătorii ei din străinătate".

Într-adevăr, diaspora a contribuit decisiv la victoria Maiei Sandu, potrivit datelor oficiale. În timp ce Stoianoglo a înregistrat un ușor avans în ce privește voturile din interiorul țării.

O țară oricum divizată și geografic în privința opțiunilor (geo) politice.

Pe „centura roșie"

Regiunea centrală, din jurul capitalei Chișinău, a susținut-o pe Maia Sandu. Nordul și sudul au votat preponderent cu Stoianoglo. Este ceea ce analiștii de la Chișinău denumesc „centura roșie" a Moldovei.

Am pornit către zona de nord, spre Soroca. Un oraș renumit pentru trei lucruri: faptul că pe aici nu trece nicio linie ferată, marele cartier al rromilor și, cel mai important, cetatea ridicată pe malul Nistrului de domnitorii medievali ai Moldovei.

Există două feluri de drumuri în Republica Moldova: cele pe care au ajuns bani europeni și americani și celelalte.

Drumul către Soroca face parte din prima categorie.

Cetatea Soroca este singura dintre cele construite de domnitorii moldoveni pe malul Nistrului care se mai află într-un spațiu de limbă română. Hotin, Chilia și Cetatea Albă se află pe teritoriul Ucrainei. Tighina este controlată de autoritățile transnistrene și este utilizată ca depozit militar pentru trupele rusești staționate acolo ilegal.

O liniște ciudată învăluie locul. Vizitatorii sunt puțini în această zi lucrătoare. Doar câteva grupuri de tineri se plimbă pe faleza de pe malul Nistrului.

De cealaltă parte, pe malurile înverzite, se află Ucraina. Rachetele și dronele rușilor n-au ajuns niciodată până aici. Bacul care odată făcea legătura între Soroca și orașul ucrainean de pe partea cealaltă, Țekînivka – Iampil a fost oprit de la începutul invaziei.

Pescarii nu mai ies pe râu, vânătorii nu se mai apropie. Este interzis. Raiul

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

raţelor, lebedelor şi cormoranilor.

Cetatea de pe malul moldovenesc al Nistrului este proaspăt renovată prin fonduri europene mijlocite de România. Un panou aflat în faţa cetăţii le vorbeşte oamenilor despre investiţiile europene din regiune: kilometri de conducte de apă, de reţele de iluminat public, terenuri de sport, şcoli şi grădiniţe.

Asta nu i-a împiedicat pe localnici să voteze majoritar „Nu" la referendum şi să-l susţină majoritar în alegerile prezidenţiale pe candidatul pro-rus. Aşa cum au făcut şi locuitorii satelor de-a lungul drumului modernizat cu banii europenilor şi ai americanilor.

La fel şi în sud. Şoseaua către Comrat, capitala regiunii autonome găgăuze este, la fel, impecabilă. Pe asfalt scrie „Спасибо, Европа!" (Mulţumim, Europa!). Deloc impresionant pentru locuitorii de aici, care au votat Stoianoglo, în turul doi, în proporţie de peste 90%. Un adevărat plebiscit.

Serghei Anastasovici, primarul oraşului Comrat, ne explică faptul că 80 la sută din investiţiile în oraş vin, în părţi egale, din Uniunea Europeană şi Turcia.

Alte zece procente vin de la guvernul central de la Chişinău. Doar zece la sută sunt resurse locale.

Uşor de imaginat ce s-ar întâmpla în această regiune autonomă cu peste 100.000 de locuitori dacă ar trebui să se descurce singură, cu propriile fonduri. Şi, atunci, de ce oamenii se uită atât de insistent către Rusia?

„Asta e propaganda, oamenii nu prea înţeleg, nu prea cunosc. România a intrat în Uniunea Europeană în 2007 şi atunci a început schimbările. Şi în România ştim că minimum de pensie înseamnă 350 de euro, nemijlocit 500 de euro şi ceva. La noi, în Republica Moldova, 100-150, deci de 3 ori mai puţin.

Dacă vorbim de salariile din România, sunt aproape 1.000 de euro. La noi, de 2 ori mai puţin. Dacă vorbim de 1990, atunci Moldova era mai dezvoltată, România era mai în urmă, acum, situaţia s-a schimbat total", spune primarul.

Vladimir Ilici Lenin ne arată drumul din faţa sediului Autoguvernării Găgăuze. Drumul spre Rusia, desigur. Prezenţa statuii turnate în beton stă mărturie. Există un antiromânism manifest în această regiune.

Mihail Serkeli, jurnalist, fondator al portalului Nokta, pune anti-românismul găgăuzilor pe seama marii terori

bolșevice de după cel de-Al Doilea Război Mondial. Elita găgăuzilor, care a fost formată în timpul Regatului României în perioada interbelică, fie a fugit în România, fie a dispărut în gulag. Fiecare cu norocul lui.

Cei care au rămas, au trecut prin foametea din 1946-1947.

„Foametea a afectat foarte mult regiunea de sud a Basarabiei. Dacă, în general, per total, în Basarabia au murit de foamete în jur de 10-12 procente din populație, în satele de găgăuzi au murit de la 30 până la 60 de procente. De foame. Au șters totul prin foamete, apoi prin deportări și apoi prin educația instrumentalizată ideologic. Rușii practic au șters toată memoria legată de perioada interbelică", spune jurnalistul.

Bine, dar s-a dovedit că și Stoianoglo are cetățenie română. De ce n-au fost alegătorii săi dezamăgiți?

Mihail Serkeli îmi explică modul cinic de gândire al oamenilor: „dacă el are pașaport românesc, este pentru a-și rezolva anumite interese, cum facem noi toți".

Bine, dar atunci de ce este o problemă cu cetățenia română a Maiei Sandu? "Este, pentru că ea este româncă". Nu departe de Comrat, în satul Avdarma, cimitirul este o mărturie a terifianților ani sovietici. Morminte ale celor morți de tifos în timpul Primului Război Mondial, de foame și boli în 1946-1947. Tributul de sânge din Afganistan. Cei din echipele de sacrificiu trimise la Cernobîl, imediat după explozia centralei nucleare. Toate, într-un sat oarecare de la periferia fostului imperiu.

Bani, propagandă, convingere

Și, totuși, de unde acest pro-rusism?

Nostalgia, desigur. „Înainte era mai bine". Cunoaștem mentalitatea. Aici, „înainte" înseamnă URSS. Azi, defuncta Uniune Sovietică este încarnată de Vladimir Putin. Ceaușescu e mort și nimeni nu-l mai poate aduce înapoi. Putin e viu.

Aceasta este diferența.

Dar mai sunt și banii.

Un panou din centrul ponosit al orașului Comrat invită oamenii să se distreze în Gagauzialand, noul parc de distracții finanțat de oligarhul Ilan Șor. Condamnat definitiv în 2023 la 15 ani de închisoare în dosarul furtului unui miliard de dolari din băncile moldove-

FOTO: OVIDIU MATEI

nești, Șor se află în Rusia. A deschis în capitala Găgăuziei același parc de distracții pe modelul celui înființat de el în orașul natal, Orhei, unde a fost primar. Diverse instalații colorate și o scenă, neapărat, unde din când în când sunt aduși artiști la modă pentru spectacole gratuite.

Dar nu e nimic distractiv aici.

Autoritățile de la Chișinău spun că Ilan Șor este cel care coordonează și finanțează o rețea de corupere a alegătorilor. O adevărată armată din umbră.

Dar cum funcționează această veritabilă coloană a cincea? Dumitru Pelin directorul portalului Nord News din orașul Bălți – un bastion al pro-rusismului din nordul țării –, spune că fiecare stradă și fiecare sat își are agenții săi din rețeaua Șor.

„Deci, acesta este un sat. Satul este împărțit în mahalale, de două sau trei străzi. Fiecare are câte un influencer. Dacă îi tai capul unuia apare altul. Nu poți să-i decapitezi", spune Dumitru Pelin.

Mihail Serkeli, de la portalul Nokta din Comrat, Găgăuzia, spune același lucru.

„Ei sunt organizați pe principiul legiunii romane, cu coordonatori de 1.000 de oameni, de 100 și de 10. Coordonatorii sunt responsabili pentru a atrage și a păstra oamenii în această rețea. Sunt instruiți cum să le vorbească și îi mențin inclusiv prin mijloace financiare".

Alegătorii ajung să primească 50 sau 100 de euro pentru votul lor, dar nu este vorba doar despre bani. Este o combinație de bani, convingere și propagandă.

Iar Republica Moldova a fost terenul unei ofensive propagandistice de proporții din partea Rusiei. Nu și fără contribuția strategilor PAS și ai Maiei Sandu, referendumul și alegerile prezidențiale au fost transformate într-un adevărat moment decisiv al alegerii între Est și Vest. Iar Rusia a știut să lucreze cu fricile oamenilor.

Vicepreşedinta Consiliului Audiovizualului de la Chişinău, Aneta Gonţa, vorbeşte despre principalele naraţiuni ale propagandei ruse, identificate de instituţia sa.

„Aderarea la UE egal cu NATO, egal război". „UE egal LGBT ". „UE înseamnă distrugerea, lichidarea Bisericii Ortodoxe Moldoveneşti, care se subordonează Patriarhiei Moscovei".

„Maia Sandu şi guvernarea actuală vor să lichideze autonomia Găgăuziei. Găgăuzia are dreptul la autodeterminare externă".

„Cea mai mare piaţă de desfacere a Republicii Moldova este CSI, când, în realitate, este Uniunea Europeană".

Timpul începe să se scurgă repede pentru preşedinta Maia Sandu. Alegerile legislative se apropie.

Dincolo de manevrele Rusiei, scorul strâns la referendum şi uşorul avans al lui Stoianoglo în turul doi pe teritoriul Republicii Moldova sunt şi un rezultat al unor nemulţumiri legate de guvernare: inflaţia, desigur, dar mai cu seamă progresele prea lente în reforma Justiţiei.

La urma urnelor, dacă oligarhi precum Ilan Şor sau Vladimir Plahotniuc pot să finanţeze reţelele de corupere a alegătorilor este şi pentru că Justiţia nu a reuşit să-i aducă în ţară pentru a-şi ispăşi pedepsele cu închisoarea.

Iar Maia Sandu a promis în principal Justiţie.

Şi mai este un cuvânt pe care l-am auzit din partea mai multor analişti de la Chişinău: aroganţă.

Nu din partea preşedintei, dar a celor din jurul ei, care ar fi pierdut legătura cu baza societăţii şi se consideră atoateştiutori.

Maia Sandu a promis o remaniere urgentă a guvernului, iar autorităţile judiciare lucrează intens la dezintegrarea armatei din umbră finanţate de Şor.

O luptă contracronometru în care Rusia nu şi-a spus încă ultimul cuvânt.

Există două feluri de drumuri în Republica Moldova: cele pe care au ajuns bani europeni și americani și celelalte.

FOTO: OVIDIU NAHOI

ADVERTORIAL

De la concept la realitate: Cum a revoluționat RetuRO colectarea ambalajelor în România

LANSAT CA UN INSTRUMENT PENTRU îmbunătățirea ratelor de reciclare în România și alinierea la standardele europene de gestionare a deșeurilor, Sistemul de Garanție-Returnare administrat de RetuRO SGR a generat efecte benefice remarcabile. În mai puțin de un an de la implementare, acesta a redefinit complet atitudinea românilor față de deșeurile din ambalaje și a avut un impact semnificativ asupra societății și mediului înconjurător.

Sistemul de Garanție-Returnare este, de asemenea, cel mai mare și mai complex program național de economie circulară, reflectând potențialul României de a deveni un model de sustenabilitate pe harta Europei.

Cu o infrastructură extinsă și strategic dezvoltată, SGR a colectat în total peste 2,32 miliarde de ambalaje, atingând în septembrie 2024 o rată de returnare record de peste 81%. Aceste rezultate demonstrează că sistemul este funcțional și capabil să producă schimbări pozitive pe termen lung.

Infrastructura RetuRO SGR, o componentă esențială a funcționării eficiente a sistemului

Extinderea infrastructurii RetuRO a fost esențială pentru succesul SGR. Astfel, în doar un an, au fost inaugurate șapte centre regionale de colectare și sortare în județele Prahova, Cluj, Timiș, Brașov, Ilfov, Bacău și Dolj, cu o capacitate de procesare anuală de peste 7 miliarde de ambalaje, formând o rețea care acoperă întreaga țară, de la marile orașe până la zonele rurale. Mai mult, RetuRO a implementat soluții tehnologice de ultimă oră pentru automatizarea colectării și sortării ambalajelor, eficientizând întregul proces.

Prin această evoluție, sistemul a creat peste 800 de locuri de muncă verzi, contribuind la dezvoltarea socială și economică a comunităților locale.

Colaborarea strânsă a actorilor implicați, catalizator pentru succesul SGR

Încă de la implementare, RetuRO și-a propus să mobilizeze toți actorii, de la autorități, producători și retaileri, până la consumatori. Rezultatele lunii septembrie – o rată de returnare a ambalajelor de 81%, consumatorii returnând 453 de milioane de ambalaje, cu un total de 144.000 de tone de ambalaje reciclate – reflectă atât impactul acestor parteneriate, cât și eficiența unui cadru legislativ stabil.

Colaborarea dintre mediul public și cel privat a fost esențială, iar sprijinul guvernamental a facilitat implementarea rapidă și eficientă a sistemului, creând contextul necesar pentru ca SGR să devină un partener de încredere al cetățenilor în efortul de colectare.

Printre partenerii importanți ai SGR se numără și comercianții, 75.000 dintre ei fiind deja înscriși în sistem. Dintre aceștia, 40.000 au semnat deja contracte cu RetuRO pentru colectarea ambalajelor, contribuind la extinderea accesului românilor la puncte de returnare, atât în mediul urban, cât și în cel rural.

Rata de colectare în creștere de la o lună la alta demonstrează că tot mai mulți români adoptă sistemul și participă la circularitatea ambalajelor SGR, făcând din acesta un adevărat succes.

În HORA Reciclării pentru un viitor verde

SGR nu este doar un model de succes în domeniul economiei circulare, ci și un simbol al schimbării colective. Prin efortul comun al producătorilor, comercianților, autorităților și al cetățenilor, România demonstrează că poate implementa un sistem complex de garanție-returnare într-un timp record, adaptându-l cu succes la nevoile unei țări mari și complexe din punct de vedere logistic.

Mai mult, prin încurajarea oamenilor să returneze ambalajele de băuturi în scopul reciclării, proiectul promovează extinderea acestui obicei la toate tipurile de ambalaje, subliniind oportunitățile de reutilizare și reintegrare în circuitul economic.

Newsweek România
INTERVIU

Planul lui LIVIU PETRINA pentru viitorul României. „Vindecarea mentalității și reîntregirea țării“

Liviu Petrina, unul dintre fondatorii Partidului Național Țărănesc Creștin Democrat în decembrie 1989, a vorbit pentru *Newsweek România* despre revenirea sa în politica mare și despre planurile sale pentru „vindecarea“ actualei clase politice din România. – Daniel Toșa

FOTO: INQUAM PHOTOS / BOGDAN BUDA

LIVIU PETRINA, FONDATORUL Partidului Naţional Ţărănesc Maniu-Mihalache şi candidat la Senat pe locul 1 în judeţul Alba, pe lista alianţelor Forţelor de Dreapta (Forţa Dreptei, PMP şi Alternativa Dreaptă) a vorbit pentru *Newsweek România* în cadrul unui interviu cu Sabin Orcan despre motivele care l-au determinat să revină în prima scenă a politicii româneşti, în pragul alegerilor parlamentare şi despre planurile sale pentru viitorul României. Urmăreşte interviul integral pe pagina de YouTube *Newsweek România*

Întrebat ce anume l-a determinat să revină în prim-planul politicii din România, acum, în prag de alegeri parlamentare şi prezidenţiale, Liviu Petrina spune:

„Eu cred că e nevoie, în România, de o schimbare fundamentală în plan moral. Cred că neputinţele pe care clasa politică le-a arătat în aceşti ani trebuie vindecate cât mai curând.

Lumea s-a săturat, s-a scârbit de politică, ceea ce e un lucru foarte grav pentru o naţiune.

Oamenii nu mai doresc să participe la viaţa socială, la politică... nu ne mai interesează. «Toţi sunt la fel. Nu avem încredere în niciunul», mărturisesc cei care mai au încă răbdare să stea de vorbă cu noi, când cerem semnături sau când dorim să le oferim o informaţie despre campania noastră", spune Liviu Petrina.

„Este o situaţie foarte gravă în România. Această criză spiritual-morală trebuie vindecată. Este una dintre direcţiile fundamentale pentru care ar trebui să acţioneze toţi oamenii responsabili din neamul nostru", spune Liviu Petrina.

Cum vede Liviu Petrina reîntregirea României?

„A doua este reîntregirea naţională. Aceste două cauze pe care ar trebui să le servim cu toţii, cei care ne considerăm responsabili şi care dorim să fim de folos", a spus Petrina.

Întrebat la ce se referă prin „reîntregirea naţională", Liviu Petrina răspunde:

„Eliminarea urmărilor pactului Ribbentrop-Molotov. Adică să readucem acasă teritoriile pe care ruşii ni le-au răpit în 1940. Tratatele le fac oamenii.

Carta de la Helsinki prevede, în primul articol, dreptul şi posibilitatea ca statele să-şi schimbe graniţele, să-şi regleze situaţia în mod public".

De asemenea, întrebat ce ar putea da România la schimb pentru „eliminarea" pactului Ribbentrop-Molotov semnat între Germania şi URSS la 23 august 1939, Liviu Petrina spune: „Am putea să le dăm Transnistria, de exemplu, care e locuită în proporţie de 42%, de români. Am putea face schimb de populaţie, iar ei (ruşii n.red) să ne cedeze Bucovina, sudul Basarabiei şi Insula Şerpilor", spune Petrina.

Amestecul Moscovei în alegerile din Republica Moldova

„Este bună direcţia pro-europeană pe care doamna Maia Sandu a întărit-o în anii de când este la putere. Chiar recent am aflat că cel de pe locul 3, Usatî, s-a desprins de impostorul de pe locul 2 şi şansele Maiei Sandu au crescut consistent.

Evident că Moldova trebuie să ajungă din nou între frontierele României. Că ar putea face pasul direct... ar fi şi mai simplu, dar împrejurările de acolo sunt de natură că, la ora actuală, nu e posibil acest lucru. Atunci, calea prin Uniunea Europeană este cea mai potrivită. Şi nu e posibil pentru că ruşii au investit acolo, în aceşti 35 de ani, o energie extraordinară pentru a bloca revenirea acestor teritorii la România", a declarat Petrina.

FOTO: INQUAM PHOTOS / SABIN CÎRSTOVEANU; NEWSWEEK ROMÂNIA

Cea de-a 11-a „poruncă" a lui Corneliu Coposu pentru poporul român

„Vreau să vă spun că, cu 30 și ceva de ani în urmă, Corneliu Coposu, când se apropia de încheierea activității politice și a vieții, a lansat a 11-a «poruncă» pentru poporul român.

A spus că, «dacă generația mea, (a lui Corneliu Coposu), nu va reuși să readucă acasă teritoriile răpite de ruși în 1940, las cu limbă de moarte pentru generațiile care vin să facă eforturi peste eforturi pentru a aduce acești frați ai noștri, această ramură românească care a suferit atât de mult sub cotropirea rusească»".

Deci este limpede că Ucraina trebuie să câștige acest război. Rusia trebuie să se retragă în granițele ei firești. Să pună capăt acestei agresivități scandaloase pe care a manifestat-o, de altfel, de-a lungul secolelor.

Noi am fost ocupați de 14 ori de ruși. Deci primul pas care trebuie făcut este încheierea acestui război prin eliminarea rușilor de pe teritoriul ucrainean. Apoi se pot așeza relațiile în mod civilizat între popoarele din această parte a lumii și eliminarea urmărilor Pactului Ribbentrop-Molotov, așa cum s-a spus într-o rezoluție a Parlamentului European că este o sarcină firească pentru România.

România are datoria să facă acest lucru, nu numai pentru interesul propriu, ci și pentru a așeza relația din această parte a Europei într-o normalitate", a mai afirmat Petrina.

„În prezent, este inacceptabil ca Rusia să se poată amesteca în campania electorală și în treburile interne. Au investit 100 de milioane de euro ca să mituiască.

Se spune că 300 de mii de oameni au fost mituiți în aceste alegeri, în turul întâi din Republica Moldova. 300 de mii, dacă mai punem încă pe atâția... o familie, 2-3 membri de familie, vă dați seama, la 1.500.000 de votanți, ce pondere a avut acest amestec brutal în treburile Moldovei. Uitați-vă ce fac și în Georgia. Adică rușii continuă această politică agresivă sub diverse forme. Ori război, ori amestec în întreburile interne", a declarat el.

Iliescu a făcut „politică rusească" în România după Revoluția din 1989

„România nu și-a făcut datoria după 1989. Pentru că a avut aici un regim, cum știm, care era servil, dacă nu chiar ghidat de ruși.

Iliescu, de fapt, a făcut politică rusească aici, până la un moment dat, cât a fost la putere.

După aceea, când cererea PNȚCD-ului din primii ani de după Revoluție, de a merge România în UE și în NATO, a căpătat sprijin tot mai mare din partea populației și în țările europene au înțeles că e bine să facă acest lucru cât mai curând, Iliescu a cedat. Nu știu în ce condiții.

Unii spun că poate, în schimb, i se prelungește această «închisoare în libertate», ca să o numesc așa.

Adică, el e de fapt în continuare sub o povară extraordinară. El e un criminal pentru crimele din Decembrie și pentru mineriadele alea", spune Liviu Petrina.

video newsweek.ro

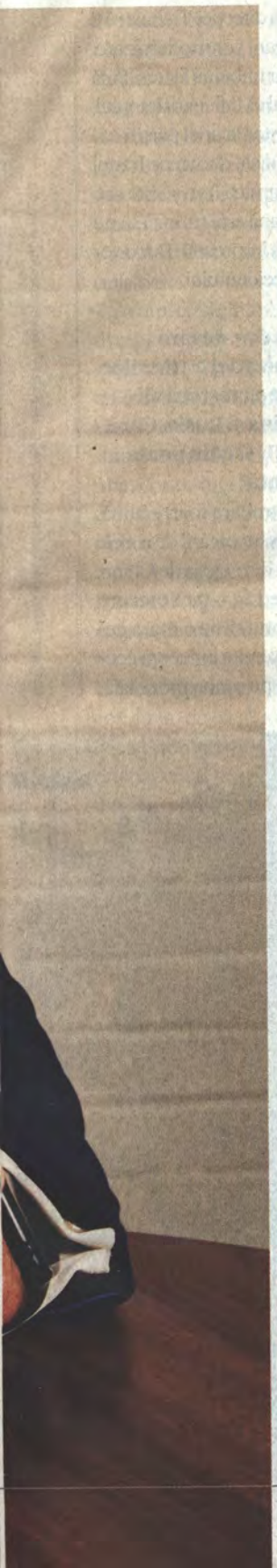

Newsweek
INTERVIU

„Nu e nimic progresist în ideologia islamistă“

Fostul premier britanic Tony Blair vorbește în exclusivitate pentru *Newsweek* despre conflictul din Orientul Mijlociu, despre războiul din Ucraina și despre rolul Statelor Unite pe scena mondială.

de
NANCY COOPER, CHRISTOPHER ROBERTS
și
BARNEY HENDERSON

ÎNTR-UN AMPLU INTERVIU ACORDAT *Newsweek,* fostul prim-ministru britanic, Sir Tony Blair, a descris Iranul drept „originea instabilității din Orientul Mijlociu“.

Blair, a cărui decizie a fost să folosească forțele armate britanice în invazia Irakului din 2003, și este un apropiat al președintelui George W. Bush - lucruri care au atras critici în țară și în străinătate -, a declarat că una dintre cheile stabilității în regiune este să se asigure că toleranța religioasă prevalează asupra islamismului.

El a acuzat Iranul că încearcă să își exporte revoluția prin intermediari precum Hamas în Gaza și Hezbollah în Liban, ambele fiind puternic vizate de Israel după atacurile din 7 octombrie 2023, cel mai sângeros masacru al poporului evreu de la Holocaust încoace.

Blair, care acum este romano-catolic, a devenit lider al Partidului Laburist britanic în 1994 și a fost prim-ministru între 1997 și 2007. Pe lângă războiul din Irak, în legătură cu care a fost acuzat că a indus în eroare Parlamentul britanic, mandatul său a inclus adoptarea Acordului din Vinerea Mare, un punct de reper în procesul de pace din Irlanda de Nord, și intervenții umanitare în Sierra Leone și Kosovo.

După ce a părăsit funcția, a fost trimis special al Cvartetului pentru Orientul Mijlociu - o organizație de mediere a procesului de pace israeliano-palestinian formată din Organizația Națiunilor Unite, Statele Unite, Uniunea Europeană și Rusia - până în 2015.

În 2009, Bush i-a acordat Medalia Prezidențială a Libertății.

În 2016, a fondat Institutul Tony Blair pentru Schimbări Globale, o organizație nonprofit care își propune să combată ceea ce el a descris ca fiind creșterea populismului autoritar în întreaga lume.

Cea mai recentă carte a sa, *On Leadership: Lessons for the 21st Century*, este un manual pentru liderii de astăzi, bazat pe experiențele sale în politică.

Redactorul-șef global al *Newsweek*, Nancy Cooper, vicepreședintele departamentului de editare digitală, Christopher Roberts, și directorul de conținut, Barney Henderson, au discutat cu el la Londra. Acest interviu a fost editat pentru spațiu și claritate.

Newsweek: **Ați spus recent că pacea în Orientul Mijlociu este posibilă. Mai credeți asta?**

Sir Tony Blair: Da... M-am întors în Israel acum câteva săptămâni. Cred că am calculat că a fost cea de a 271-a mea vizităîn Israel, de când am părăsit funcția de premier în Marea Britanie. Avem un birou în Israel. Avem birouri în Orientul Mijlociu. Merg acolo foarte, foarte des. Sunt implicat în chestia asta de 25 de ani sau mai mult. Cred că trebuie să privești lucrurile în două moduri diferite: crizele imediate, Gaza, Liban, Iran; și apoi trebuie să faci un pas înapoi și să întrebi: „Care este imaginea de ansamblu în Orientul Mijlociu?". Pentru că această imagine de ansamblu reprezintă răspunsul la întrebarea dacă există sau nu speranță în Orientul Mijlociu.

Iar imaginea de ansamblu, din punctul meu de vedere, este legată de faptul dacă țările din aici își pot transforma societățile în unele cu toleranță religioasă, în care credința în Dumnezeu este între tine și Dumnezeu și în care nu transformi politica într-o religie, într-o ideologie politică. Și, în al doilea rând, aceste societăți trebuie să aibă economii moderne, conectate, în care tinerii să creadă că fac parte din lumea modernă din punct de vedere economic. Au nevoie de economii bazate pe reguli care sunt vibrante și în care oamenii pot forma întreprinderi care să facă bine. Știți, peste tot în Orientul Mijlociu are loc această luptă. Este o luptă între... Întotdeauna le spun oamenilor; trebuie să facem distincția între Islam și islamism. Știți, Islamul este religia. Islamismul este transformarea religiei într-o ideologie politică, una care va fi în mod necesar totalitară, exclusivistă și practic înapoiată din punct de vedere economic. Aceasta este alegerea din Orientul Mijlociu și puteți vedea aceste viziuni concurente în permanență.

Acum, eu personal cred că spiritul uman va propulsa în cele din urmă Orientul Mijlociu spre modernizare, dar aceasta este întrebarea: există ceva ce Occidentul poate face pentru a împinge lucrurile în această direcție? Trebuie să îi susținem pe cei care vor modernizare. Asta este ceea ce ar trebui să facem. Și să fie foarte clar faptul că influența Iranului, care este reprezentarea unei părți a cărei... Oamenii cred că, deoarece Iranul este Republica Islamică Iran și este șiit, iar Frăția Musulmană este sunnită, ei nu vor lucra niciodată împreună. Dar o vor face împotriva Occidentului.

„Cu Putin... nu știu dacă a fost întotdeauna așa cum este acum. Tind să cred că s-a schimbat".

Scrieți în cartea dvs. despre paralizia Organizației Națiunilor Unite ca urmare a creșterii alianței dintre China și Rusia. Care este viitorul ONU și cum poate redeveni influentă?

Aceasta este o întrebare foarte bună. Adică, m-am opus încercării de a izola China sau de a mă dezangaja de China. Asta deoarece cred că o țară precum China are tot dreptul să fie o mare putere globală și să exercite influență economică și politică pe scena mondială.

FOTO DIN STÂNGA: SERGEI BOBYLYOV/POOL/AFP/GETTY; PENGUIN RANDOM HOUSE

Problema este că - nu prea înțeleg de ce - a decis să fie în această alianță cu Rusia, cu Iranul, cu Coreea de Nord. Este un club care nu ar trebui să aibă o listă lungă de așteptare. Dar trebuie să o spunem că astăzi este un fapt evident. Și asta înseamnă că Organizația Națiunilor Unite... aveți doi membri permanenți care vor fi destul de mult în opoziție cu ceilalți trei.

Acum, cred că, în cele din urmă, motivul pentru care nu puteți și nu ar trebui să izolați China este pentru că are dreptul de a-și exercita influența și pentru că există probleme - schimbările climatice, stabilitatea sănătății globale, economia, controlul efectiv al unora dintre comportamentele celorlalți membri ai clubului - în care avem nevoie de China. Dar este greu de văzut cum funcționează Organizația Națiunilor Unite în această confruntare politică. De asemenea, trebuie să aveți o minte deschisă în ceea ce privește China. Asta deoarece China, de când a fost creată Republica Populară Chineză, a trecut prin multe iterații. Nu a fost o linie dreaptă din 1949 până astăzi. Dimpotrivă, au trecut prin perioade în care Partidul Comunist dorea să controleze totul. Au trecut prin Revoluția Culturală. Au trecut prin deschidere.

Acum se află într-o situație în care, dacă aș fi un lider chinez, nu aș înțelege care este strategia noastră pentru viitor, deoarece, în cele din urmă, China este o civilizație puternică; oameni foarte, foarte talentați.

Este cu adevărat în avantajul lor să fie izolați de Occident? Eu însumi nu pot vedea asta. Și, prin urmare, cred că ceea ce este important din perspectiva occidentală este să menținem deschise liniile de comunicare și, de asemenea, să încercăm să vedem lumea prin ochii chinezilor.

Pentru că eu cred că există întotdeauna riscul ca Occidentul să vrea să vadă totul doar prin ochii săi.

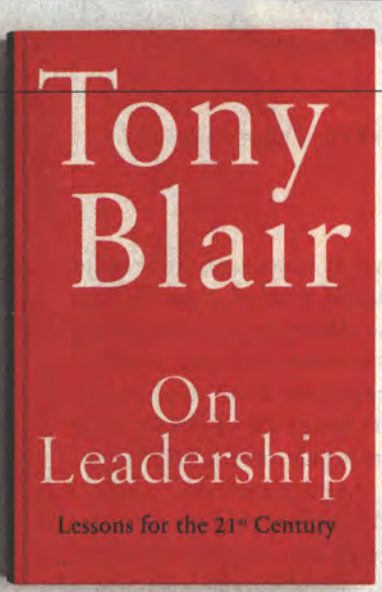

SFATURI Noua carte a lui Blair oferă răspunsuri oamenilor aflați la putere. Mai jos, stânga: Liderul chinez Xi Jinping, cu Vladimir Putin.

Tocmai ați menționat Rusia. Sunt curios să știu cum vi s-a părut relația personală cu Vladimir Putin. Cum ar trebui să abordeze Occidentul această problemă acum?

Ei bine, cu Putin, aș spune... nu știu dacă a fost întotdeauna așa cum este acum. Noi nu ne-am dat seama că ceva s-a schimbat. Adică, tind să cred că s-a schimbat. Putin pe care l-am întâlnit prima dată era foarte deschis, dorea foarte mult să creeze legături cu Occidentul. Obișnuiam să ne întâlnim în Sankt Petersburg, care este în partea vestică a Rusiei. Și știți, conversația de atunci era despre locul Rusiei în lume ca forță modernizatoare. Și știți că oamenii chiar vorbeau la un moment dat despre posibilitatea ca Rusia să adere la Uniunea Europeană?

Obișnuiam să invităm Rusia la reuniunile NATO. G7 a fost G8. Apropo, era încă G8 în momentul în care am părăsit funcția. Așa că ideea că Occidentul a cam îndepărtat Rusia sau a încercat să o izoleze, pur și simplu nu este adevărată. Dimpotrivă, ne gândeam mereu la modalități prin care am putea lega Rusia de noi - dar, în cele din urmă, el a optat împotriva modernizării economiei sale și în favoarea naționalismului. Este ceea ce oamenii fac atunci când schimbările economice le par prea dificile. Recrearea Imperiului Rus este imposibil de făcut. Știți, voi spune oamenilor de aici, Ucraina ar fi putut decide să meargă cu Rusia. Deci, dacă aș fi în locul lui Putin, aș întreba de ce au decis să nu o facă.

Poate câștiga Ucraina?

Ei bine, depinde ce înseamnă a câștiga. Cel mai important lucru este ca acest conflict să se încheie într-un mod care să nu recompenseze agresiunea rusă. Important este ca Occidentul să ofere Ucrainei tot sprijinul pentru a ajunge la un acord. Adică, nu se va termina ca Primul Război Mondial sau Al Doilea Război Mondial, nu-i așa? Și odată ce înțelegeți acest lucru, va exista o formă de acord, dar este important ca Ucraina să aibă o poziție de negociere puternică și de aceea trebuie să o sprijinim.

În cadrul dezbaterii prezidențiale, vicepreședintele Kamala Harris a declarat că SUA dorește ca Ucraina să câștige. Donald Trump nu a spus asta. A greșit?

Cred că depinde ce se întâmplă... Nu pot să cred că vreun președinte american ar dori ca Rusia să iasă din această situație cu sentimentul că a obținut o victorie. Pentru că, apropo, asta ar avea mari implicații asupra modului în care China se simte în legătură cu puterea americană. Deci, să vedem. Adică, nu știu. Și dacă sunteți pe cale să-mi puneți o serie de întrebări despre cine vreau să câștige și ce cred despre alegerile americane, scutiți-vă de probleme, pentru că chiar nu vreau să intru în detalii. Cine știe?

Și este treaba prim-ministrului britanic, chiar și a unui fost prim-ministru britanic, să colaboreze cu cel care iese învingător în alegeri... Ceea ce am învățat de-a lungul timpului cu președinții americani este să îi judec în funcție de ceea ce fac, nu de campania lor electorală.

Mai există o speranță pentru o soluție cu două state și este aceasta obiectivul corect?

Cred că este obiectivul corect, dar trebuie să fim realiști cu privire la motivele pentru care nu s-a întâmplat. Adică, nu se va întâmpla decât dacă politica ambelor părți se află într-o poziție care să o favorizeze.

Așadar, dacă trăiesc una lângă alta și sunt în conflict una cu cealaltă, atunci există doar două soluții. Una este ca ele să facă pace, ceea ce am reușit să facem în Irlanda de Nord. Sau a doua este că cel mai puternic îl va supraveghea pe cel mai slab; se va așeza peste cel mai slab. Până când? Pentru totdeauna? Ei bine, asta e ideea. Nu funcționează la nesfârșit și de aceea am fost unul dintre cei foarte puțini oameni care au mers în Orientul Mijlociu în acești ultimi ani înainte de 7 octombrie, spunând: „Vă promit că nu vom gestiona mai bine această situație. Trebuie să o rezolvăm".

Adică am avut această conversație cu mulți dintre liderii din regiune care îmi spuneau: „Uite, nu mai vorbiți cu noi despre această problemă palestiniană. Este prea dificilă, iar noi avem alte lucruri de făcut". Iar eu le spuneam: „Nu, este foarte importantă, pentru că în cele din urmă nu este cauza problemelor din regiune. Este o greșeală, dar este folosită de oamenii care vor să creeze probleme în regiune pentru a provoca unele și mai mari".

Și va fi rezolvată doar dacă israelienii simt că oamenii care trăiesc alături de ei îi acceptă din punct de vedere cultural. Se întâmplă acest lucru acum? Nu, există o ruptură uriașă. Israelienii nu au încredere în palestinieni. Palestinienii nu au încredere în israelieni. Așa că avem o situație în care palestinienii se simt privați, umiliți și furioși, iar israelienii simt că acești oameni vor să îi distrugă, nu?

Așa că... am avea aceste negocieri nesfârșite care ar viza funcționarea exactă a graniței... Toate aceste lucruri ar deveni mai ușor de rezolvat dacă am crea un mediu în care oamenii simt că există o acceptare reală a celuilalt. Dar dacă nu avem acest mediu, atunci nu vom reuși niciodată să încheiem aceste acorduri.

În cazul Irlandei de Nord, ceea ce s-a întâmplat a fost că i-am făcut pe unioniști să accepte, în cele din urmă, că prețul uniunii a fost acela de a trata oamenii în mod corect, nu-i așa?... Deci, aceasta a fost o mare concesie din partea unionismului, [și] o mare concesie din partea republicanilor și naționaliștilor a fost că Irlanda de Nord ar trebui să rămână parte a Regatului Unit, cu excepția cazului în care o majoritate a oamenilor din Irlanda de Nord au decis că doresc ca acest lucru să se schimbe, corect? Deci, aceste două lucruri și apoi absența violenței, pentru că am fost de acord, urma să negociem în jurul acestui lucru, cu o încetare permanentă a focului. Apoi, desigur, atmosfera a devenit mult mai bună... Eu le spun oamenilor că nu este imposibil să avem un acord.

De fapt, majoritatea oamenilor din comunitatea internațională cred cel puțin că soluția celor două state este cea corectă. Așadar, există un obiectiv comun. Întrebarea este cum putem crea un mediu în care ambele părți să creadă că este posibil ca acest lucru să se întâmple și în Orientul Mijlociu? Răspunsul, dacă există, este că va trebui să începem cu Gaza, pentru că trebuie să oprim războiul din Gaza și singura modalitate de a-l opri este să fim de acord că israelienii nu ar trebui să conducă Gaza. Dar și cu faptul că nici Hamas nu ar trebui să conducă Gaza.

Statele Unite sunt, cu siguranță, de acord. Dar nu văd că părțile implicate sunt de acord. Ei bine, cred că părțile implicate ar fi de acord, de fapt, dar trebuie să vă întrebați care este următorul pas.

Un pas următor pe care am dori să îl vedem făcut de Occident, sau de părțile implicate, [este] să obținem un plan pentru a doua zi în Gaza cu privire la cine ar conduce-o și, da, să obținem eliberarea ostaticilor. Eu sunt un susținător puternic al Israelului, dar asta nu înseamnă că nu văd că situația oamenilor din Gaza este disperată și ilegală. Așa că trebuie să îi punem capăt.

Credeți că SUA trebuie să facă presiuni asupra Israelului?

Da, nu este vorba doar de a împinge Israelul, totuși. Trebuie să ai un plan

FIGURA DE STIL Fostul prim-ministru britanic stă de vorbă cu Barney Henderson, Christopher Roberts și Nancy Cooper de la *Newsweek*.

FOTO DIN STÂNGA: DAVID CUMMINGS; NIKOLETTA STOYANOVA/GETTY

RĂSPUNS O lovitură a Rusiei în Harkiv, Ucraina, în septembrie. Blair a declarat că Occidentul trebuie să sprijine Ucraina în căutarea unui acord.

pe care ambele părți îl consideră corect... După aceea, poți începe să te gândești cum să construiești formula potrivită pentru asta.

Dar... America are întotdeauna capacitatea de a face aceste lucruri dacă vrea... Ceea ce mi se pare ciudat este că America are acest fel de lipsă de încredere în sine... Cred că America a reapărut în ultimii ani. Este cu ușurință cea mai puternică țară din lume, [este] doar problema modului în care folosește această putere. Are cea mai mare armată, de departe, și cea mai bună, are cea mai rezistentă economie. Este cel mai mare producător de petrol din lume, cel mai mare producător de gaze din lume și are toate marile companii de tehnologie.

Este o țară foarte puternică. Nimeni nu se apropie de ea.

Sunt sigur că există o cale. Trebuie să existe o cale de ieșire, pentru că altfel, dacă nu avem un plan alternativ - și nu este vorba de israelieni, nu este vorba despre Hamas - vom lăsa Gaza într-o stare de anarhie totală și acesta va fi un lucru foarte rău.

Credeți că lovirea de către Israel a așa numitelor organizații proxy ale iranienilor ne va apropia de acest obiectiv?

Ei bine, originea instabilității din Orientul Mijlociu se află în activitatea Iranului. Nu am nicio îndoială în această privință. Iar nu poporul iranian este problema noastră. Din nou, Iranul este o civilizație uriașă și are niște oameni extraordinar de talentați. Mulți dintre ei și-au găsit drumul spre America și aici [în Marea Britanie] unde fac lucruri minunate... Dar, știți, Iranul crede în exportul acestei revoluții și folosește acești actori proxy pentru a o face... Libanul trebuie să fie eliberat de Hezbollah. Adică, știți, avem nevoie de o cale de ieșire și de aceea este foarte important, dacă putem, să relansăm acordul saudit-israelian-american, pentru că acest lucru le-ar da oamenilor încrederea că puterile iraniene pot fi împinse în spate, într-un mod dur. Asta este ceea ce trebuie să faci. Pentru că, în cele din urmă, ce încearcă să facă? Vreți să distrugeți Israelul. Ei bine, asta nu se va întâmpla niciodată. Veți crea o situație în care veți fi într-un conflict constant din această cauză.

Asta mă alarmează când văd părți ale stângii progresiste din Occident aliindu-se cu oameni care pretind că sunt pro-palestinieni, dar care sunt de fapt puternic influențați de ideologia islamistă... Nu e nimic progresist în această ideologie. Este complet înapoiată. Da, suprimă femeile... [și spune că] ar trebui să ai sisteme juridice guvernate de legea religioasă. Cine vrea să trăiască așa?

„Asta este ceea ce mă alarmează atunci când văd că părți ale stângii progresiste din Occident se aliază cu oameni care pretind a fi pro-palestinieni".

Cât de periculos credeți că este pentru Iran să obțină arme nucleare?

Nu ar trebui. Nu ar trebui. Și ce ar trebui să facă SUA sau Israelul? Ei bine, fără a intra în detalii, care sunt destul de evidente, ar trebui să se asigure că acest lucru nu se întâmplă. Dacă ajungeți să aveți un Iran cu armă nucleară, va fi o situație foarte, foarte periculoasă pentru lume și se va declanșa o cursă a armelor nucleare în întreaga regiune. Asta e sigur. N

➤ **Urmăriți interviul integral, inclusiv răspunsul lui Tony Blair la întrebările cititorilor *Newsweek*, pe newsweek.com și pe canalul nostru YouTube.**

FOTOGRAFIE

Prima linie a istoriei

O serie fascinantă de instantanee care prezintă experiența unui medic din Războiul din Coreea au fost descoperite de nepotul său.

de
JACK BERESFORD

DOUG WEAVER NU ŞTIA PREA MULTE DESPRE prima parte a vieţii bunicului său Victor Josi, dar avea amintiri plăcute despre momentele petrecute împreună. Dar totul s-a schimbat când, după moartea lui Josi, Weaver a descoperit o colecţie de diapozitive fascinante despre perioada în care bunicul său a fost medic în Războiul din Coreea.

Josi a fost unul dintre cei 6,8 milioane de americani care au servit în Coreea în perioada 27 iunie 1950 - 31 ianuarie 1955 (armistiţiul a fost semnat la 27 iulie 1953). Dar experienţa lui Josi a fost diferită de cea a multora dintre cei care au fost acolo.

Josi era un pacifist şi a servit ca medic. „Bunicului nu-i plăcea să vorbească despre război", a spus Weaver. „A avut obiecţii de conştiinţă referitoare la război şi a fost tratat foarte prost pentru decizia sa de a nu purta o puşcă.

Ca medic, a văzut o mulţime de oameni suferind şi a făcut tot posibilul să-i ajute. Nu a avut pregătirea pe care o au medicii şi a trebuit să înveţe pe parcurs. De multe ori, a făcut tot ce a putut pentru a salva o viaţă".

Experienţa lui Josi din Coreea a putut fi cunoscută abia după trista sa dispariţie.

„Când bunicul meu a murit, diapozitivele au fost găsite în dulapul său, împreună cu medaliile sale din război, aparatul şi tot echipamentul său foto", a spus Weaver. „Nimeni nu ştia de existenţa fotografiilor".

Weaver îl descrie pe bunicul său drept un „poet şi un aventurier". Cineva căruia îi plăcea să exploreze frumuseţea naturii, adesea mergând în călătorii de săptămâni întregi cu calul.

„Şi-a petrecut ultimii ani plimbându-se cu motocicleta prin ţară şi trecea prin oraşul în care locuiam", a declarat Weaver, un artist stabilit în St. Louis, Missouri, pentru *Newsweek*. „Era întotdeauna atât de neaşteptat. Mă suna din senin şi-mi spunea că va fi în oraş a doua zi. Mereu ne scotea pe mine şi pe soţia mea la cină şi ne întreba despre viaţa noastră. Poveştile lui preferate erau despre perioada în care fusese pădurar".

Uitându-se prin diapozitive, la 75 de ani de când au fost făcute, Weaver a reuşit, în sfârşit, să vadă cum a fost experienţa bunicului său în Coreea. „Se pare că a vrut să documenteze timpul petrecut acolo, dar şi să caute ceva frumos, chiar şi în timp de război", a spus el.

„A făcut o mulţime de fotografii ale vieţii co-

reene, ale peisajului și ale câtorva animale pe care le-a văzut în timpul serviciului său militar".

Weaver, un fost profesor de artă din Corpul Păcii în Rwanda, a spus că a fost „șocat" de cât de bune erau fotografiile bunicului său.

„După 75 de ani, culorile sunt perfect conservate și oamenii trebuie să vadă aceste fotografii", a spus el. „Există o artă în ele la care nu mă așteptam.

Am știut instantaneu că am găsit ceva special și am avut sentimentul responsabilității de a proteja imaginile și de a le găsi un loc unde vor fi apreciate și conservate în continuare".

Știind că bunicul său a fost pacifist și medic, imaginile au devenit cu atât mai fascinante pentru Weaver.

„Nu era deloc interesat de războaie și asta se vede", a spus Weaver. „Părea cu adevărat concentrat pe surprinderea personalității oamenilor. Era modul său de a evada din realitate și de a fugi de motivul pentru care se afla acolo".

Weaver va duce fotografiile la biblioteca publică din St. Louis, unde vor fi încărcate într-o bază de date online care le va pune la dispoziția cercetătorilor și a pasionaților de Războiul din Coreea.

„Am avut sentimentul responsabilității de a proteja imaginile și de a le găsi un loc unde vor fi apreciate și conservate în continuare".

Un bibliotecar de acolo va contacta Arhivele Naționale, Muzeul Războiului din Coreea și Muzeul Tropic Lightning din Hawaii pentru a vedea dacă acestea ar fi interesate de unele dintre imagini.

„Aș dori, de asemenea, să tipăresc unele dintre fotografii și să organizez o expoziție anul viitor, cu ocazia celei de-a 75-a aniversări a începerii Războiului din Coreea", a adăugat Weaver. „Nu sunt încă sigur unde va avea loc această expoziție, dar sunt hotărât să o organizez".

Între timp, Weaver a fost inspirat să calce pe urmele bunicului său.

„Am decis să păstrez aparatul și echipamentul lui de filmat. Am cumpărat film și am început să încerc să-l folosesc.

Cred că bunicul ar fi fericit să-l vadă trăind o a doua viață". N

➤ **Jack Beresford** *este senior life and trends reporter la* Newsweek. *Urmăriți-l pe X @JackBeresford86*

ÎNAPOI ÎN TIMP O fotografie aeriană arată străzile aglomerate ale orașului în timpul Războiului din Coreea, care a durat din iunie 1950 până în iulie 1953.

PUNEREA ÎN SCENĂ Weaver spune că imaginile proiectează interesul bunicului său pentru peisaj (dreapta) - el a devenit ranger - în timp ce multe conțin oameni (stânga și jos). Weaver crede că bunicul său căuta să găsească ceva poetic chiar și într-o situație îngrozitoare cum este războiul.

VIAȚA DE ZI CU ZI Deși Josi nu era un fotograf profesionist, imaginile sale erau artistice și surprindeau întâmplări normale departe de lupte. Weaver speră că acestea vor ajunge în cărțile de istorie ale Războiului din Coreea.

ESG SUMMIT 2024

Cum poate fi scăzut prețul energiei

Summit-ul ESG (**Environmental, Social, Governance**) organizat de *Newsweek România* a adus în discuție modul în care implementarea și raportarea acestor trei criterii majore reprezintă o provocare dar și o oportunitate pentru companii. Raportările ESG vor fi obligatorii din 2025. – *Florin Budescu*

MARIO CREȚU, DIRECTOR CARREFOUR ROMÂNIA

MARIO CREȚU, Carrefour: „Consumatorul nostru își ia decizia de cumpărare și pe baza politicilor pro-mediu“

„Consumatorul nostru își ia decizia de cumpărare și pe baza politicilor pro-mediu pe care le face retailerul respectiv. Nu este numai o chestiune de preț.

Sigur, prețul rămâne cel mai important, dar, în general, clientul se uită să vadă magazinul în care intră, dacă are inițiative, să zicem așa, în domeniul ăsta, al economiei circulare, al protecției mediului înconjurător.

Politica noastră, în general, este aceea de a oferi clienților noștri cele mai bune soluții ca preț, dar și cele mai bune soluții ca prezență în activitatea de protecție a mediului.

Ne chinuim zi de zi să le asigurăm ambalaje cât mai eco-friendly. În același timp, încercăm să inducem furnizorilor noștri această dorință, să

„Parteneriatul public-privat este soluția și în ESG“

Mihaela Frăsineanu, secretar de stat Guvernul României (jos centru)

INVITAȚI
Din stânga: Mihai Duță, redactor șef adjunct *Newsweek România*, Andreea Nicolae, Managing Partner PIVOT-C, Cosmin Păunescu, reprezentant AAFBR, Anca Marinescu, Corporate Affairs & Communication Manager, Retur SGR

zic așa, de a proteja mediul", a arătat Mario Crețu, Corporate Affairs and Environmental Director la Carrefour.

„La anul, va trebui să raportăm tot ceea ce facem noi în sustenabilitate. Adică, va trebui să o traducem în lucruri pe care le facem zi de zi.

Dacă nu vom face acest lucru, vom rămâne fără bilanț. Statul s-a gândit întâi să vină cu amendă, da, și a zis «OK, nu depui bilanțul pe criteriile ESG, e ca și cum n-ai depune bilanțul financiar». Știm tot ce înseamnă rămânere fără autorizație, închidere de firmă", spune Crețu.

MIHAELA FRĂSINEANU, Guvernul României: „Responsabilitatea este în primul rând pentru societate"

„Responsabilitatea este în primul rând față de societatea în care se dezvoltă business-urile respective, față de oameni, dar și față de resursele materiale pe care le folosesc", a spus Mihaela Frăsineanu, consilier al Guvernului României

ADINA TUDOR, MANAGER COMUNICAȚII COCA-COLA

La nivelul Cancelariei Prim-ministrului, deținând coordonarea comitetului care va da acordul de implementare a planului, „am gândit să mergem în teritoriu pentru un ciclu de nouă conferințe regionale, la care am adunat alături, la aceeași masă, și reprezentanți ai autorităților locale, dar și reprezentanți ai mediului de afaceri sau ai finanțatorilor". "E foarte important ca oamenii să știe că pot colabora și împreună pot să pună în funcțiune proiecte și pot să dea exemple de bune practici, în implementarea acestor proiecte.

Existența unui astfel de parteneriat demonstrează dorința și a sectorului public, și a sectorului privat de a deveni într-adevăr factori care demonstrează principiile concrete pentru performanțele de mediu", a arătat Frăsineanu.

ADINA TUDOR, Coca-Cola HBC România: „Am început să raportăm nonfinanciar în 2010 – 2011"

Conform reprezentantei Coca-Cola HBC, strategia de sustenabilitate a companiei vizează 17 obiective. „Le-am setat în anul 2017, cu orizont de îndeplinire 2025 pentru primul set, după care am pregătit anii 2032 - 2040 și partea de mediu. Ne-am asumat obiectivul de a ajunge la zero emisii pe întregul lanț de valoare, până în anul 2040, ceea ce înseamnă că avem o călătorie stabilită și pe acest obiec-

tiv". Adina Tudor, External Communication Manager, Coca-Cola HBC Romania, a vorbit și despre inițiativele de sustenabilitate care contribuie la obiectivul global al companiei privind reducerea emisiilor, arătând că România are o contribuție importantă, în rândul celor 29 de țări din grup.

Printre aceste inițiative se află și producția internă de PET reciclat. Începând cu toamna anului trecut, Coca-Cola HBC România a devenit primul producător de băuturi de pe piața locală care produce intern, în propria fabrică, PET-ul reciclat destinat ambalajelor pentru băuturile sale.

Investiția în unitatea de producție a PET-ului reciclat a susținut tranziția întregului portofoliu de ambalaje PET al companiei la 100% PET reciclat (rPET), prin posibilitatea aprovizionării constante cu plastic reciclat la standard alimentar.

VALER HANCAȘ, Kaufland România: „Facem ESG din 2015, prin building management system"

„Sunt norocos", spune Valer Hancaș, Corporate Affairs & Communication Director la Kaufland Romania, „pentru că reprezint o companie care are un real interes în această direcție

IRINA MUNTEANU, CFO VEOLIA ROMÂNIA

(*n.r.*: ESG), chiar înainte de apariția acestui acronim, dacă vreți, care este probabil o variantă foarte recentă vizavi de cele trei litere".

Sunt destule companii în Europa, în mai multe tipuri de industrii, care au demonstrat cumva acest interes, detaliază Valer Hancaș.

„Povestea începe undeva mai devreme, chiar din 2015, când îmi aduc aminte de implementarea acelor BMS-uri, dacă vreți.

Aceasta însemna building management system, la vremea respectivă. Nu le puteam asocia neapărat cu direcția aceasta de sustenabilitate, de protecție a mediului, dar ulterior, alături de alte proiecte, cred că s-a închis cumva.

Aș putea deja să dau un prim exemplu de un interes maxim față de eficiența energetică, pe care îl avem. Tipul de energie pe care o achiziționăm pentru 2023 a fost în proporție de 100% energie verde, din surse regenerabile.

Aș mai putea să dau câteva exemple din zona de instalații bazate pe încălzire, cu pompe de căldură și cu recirculare a condițiilor de temperatură, generate de utilajele care produc frig".

„Aceste compresoare, aceste motoare produc de fapt o mare cantitate de căldură, care este recirculată", explică Hancaș, „iar, în timpul iernii, acestea produc bineînțeles căldură sau, prin intermediul unor schimbătoare de temperatură, așa cum se numesc ele, vara produc chiar aer rece.

Din anumite puncte de vedere, oarecum am putea să spunem că suntem extrem de eficienți, din acest punct de vedere energetic, dar și din cel la al emisiilor de gaze cu efect de seră pe care le generăm. Iată că integrăm cumva, în cadrul magazinelor și depozitelor noastre, tehnologie de ultimă oră".

Valer Hancaș dă exemplul a ceea ce a făcut Kaufland „undeva în anii 2021-2022, dotând cele două depozite centrale, cu care ne asigură logistica la nivel național, de la Turda și Ploiești, adică extra, respectiv intracarpatic.

De asemenea, și cele 62 de magazine, care au fost dotate cu panouri în anul 2023, cu o investiție aproximativă de 15 milioane de euro, adică sume relativ importante, proiect care continuă și în acest an, în 2024, dotând încă 22 de magazine cu panouri fotovoltaice".

IRINA MUNTEANU, Veolia România: „Tinerii angajați se uită la ce face compania pentru mediu"

Grupul Veolia a implementat la nivel internațional urmărirea acestor indicatori. „La momentul respectiv, au fost 18, iar începând cu anul 2023 sunt urmăriți la nivel internațional 15 indicatori, conform obiectivelor existente și

în România". Sunt buni aceşti indicatori pentru afacerea Veolia? Da, „aceşti indicatori ne ajută să ne dezvoltăm activitatea mai bine. Adică, da, în urmă cu 20 de ani, când m-am angajat eu, toată lumea se uita la profitul unei companii.

Astăzi, tinerii angajaţi se uită la ce face acea companie pentru mediu şi este foarte important ca noi, prin ceea ce facem, să dăm înapoi societăţii", a spus Irina Munteanu, CFO Veolia România, la *Newsweek România* ESG Summit 2024. Veolia se ocupă de soluţii de energie din surse regenerabile, prin servicii de management al apei, energiei şi reciclării deşeurilor.

Pe de altă parte, spune reprezentantul Veolia, „îmbunătăţirea acestor indicatori poate aduce şi o profitabilitate pe termen lung.

Am investit în anul acesta 7,7 milioane de euro în panouri fotovoltaice, tocmai pentru ceea ce ne aduce şi o mai bună eficienţă energetică şi independenţă energetică".

ANCA MARINESCU,
RetuRO SGR: „Sistemul garanţie-returnare, o iniţiativă de succes"

„Şi nouă ne era greu să credem că vom reuşi să implementăm acest sistem de garanţie-returnare, având în vedere timpul foarte scurt pe care l-am avut la dispoziţie, pentru implementare.

Un timp mult mai scurt decât la multe alte sisteme din Europa, mult mai mic, pentru că al nostru este cel mai complex din lume".

Şi a devenit un model deja, pentru alţi actori care îl aplică. „Asta ne-am dorit de la început. Ne-am dorit ca sistemul de garanţie-returnare, pe lângă ţintele pe care va ajuta România să le atingă, în ceea ce priveşte colectarea şi reciclarea de ambalaje de băuturi, în acelaşi timp să schimbe mentalităţi", spune Anca Marinescu, Corporate Affairs & Communication Manager, Returo SGR.

„Toţi am făcut posibil să se întâmple asta şi cred că este fantastic şi cred că putem să fim mândri toţi că, la doar 10 luni de când s-a implementat acest sistem, uitându-ne la primele 10 luni, vedem că am reuşit să colectăm 80% din ambalaje, peste 80% din ambalaje, e fantastic", a explicat Marinescu.

Raportările ESG vor fi obligatorii din 2025

COSMIN PĂUNESCU,
Asociaţia Analiştilor Financiar-Bancari: „Încălzirea climatică, o oportunitate"

Din anul 2027, toate societăţile listate la bursă, pe pieţele reglementate din UE, vor trebui să înceapă să raporteze şi ele. Care va fi impactul aplicării standardelor ESG?

„Pe piaţa de capital, importantă este cererea, cererea pentru produsele verzi, care din păcate la noi este abia la început. Deci, eu n-aş merge pe cadrul sancţionatoriu pentru legislaţie", a spus Cosmin Păunescu, de la Asociaţia Analiştilor Financiari-Bancari din România, la ESG *Newsweek* Summit.

El a arătat că „din ce în ce mai mulţi actanţi din mediul de business includ şi aceşti factori ESG, care au un impact direct asupra cash flow-ului unei companii, asupra contului de profit şi pierdere, care deja pot fi anticipaţi şi vor fi din ce în ce mai mulţi anticipaţi şi incluşi şi în preţul de piaţă.

Companiile care înţeleg să se alinieze cât mai repede la aceste tendinţe sunt şi cele care vor fi cel mai puţin expuse la riscul pe termen lung şi care vor recunoaşte o creştere de preţ de piaţă şi recunoaşterea acestor eforturi, pe măsură ce se dezvoltă şi cererea viabilă din România".

ANDREEA NICOLAE,
managing partner Pivot-C: „Fără integrare strategică nu vei reuşi niciodată în ESG"

„Toată lumea din această sală înţelege că raportarea la durabilitate, directiva CSRD şi taxonomia UE sunt de fapt o superoportunitate pentru afacerile care vor să existe cu succes, în următorii ani, şi cred că aşa trebuie privite aceste cerinţe", spune Andreea Nicolae, managing partner la Pivot-C.

„Chiar dacă, într-adevăr, mai ales pentru cei care nu s-au pregătit deloc, nu are cum să fie uşor. Asta este recomandarea mea", continuă Nicolae, „să priviţi directiva CSRD, adică taxonomia UE, ca pe superoportunităţi de afaceri şi să evitaţi comportamente de tip protecţionist.

Cel puţin eu, din perspectiva de consultant, le văd foarte des în piaţă. Genul de antreprenor care spune: «Nu e sustenabilitatea apanajul meu, este al guvernelor, al companiilor mari, vor veni ei să ne spună ce să facem?», sau un comportament de tip pragmatic, pe care iarăşi îl întâlnim foarte des".

„Sigur că sunt şi competitivii, care înţeleg lucrul ăsta şi, iarăşi, trag foarte tare la rame şi se zbat. Este din nou un exerciţiu greşit, nu de alta, dar fără o integrare strategică nu veţi putea niciodată să măsuraţi valoarea eforturilor pe care le faceţi în domeniul sustenabilităţii", a detaliat Andreea Nicolae, la ESG *Newsweek România* Summit.

Partenerii ESG Summit *Newsweek România*:
CARREFOUR ROMANIA, COCA-COLA HBC ROMANIA, IRIDEX, KAUFLAND ROMANIA, RETURO SGR, VEOLIA ROMANIA, VITALIA - Servicii pentru Mediu Tratarea Deşeurilor

video ESG facebook Newsweek Romania

JAN RUZICKA, Chief External Affairs este esențială pentru viziunea PPF a

Jan Ruzicka este Chief External Affairs Officer la PPF Group, ocupându-se de PA, PR, reglementare, Thought Leadership și ESG pe 25 de piețe pe care operează grupul. Lucrează la PPF din 2017, iar în cea mai mare parte a acestor ani a lucrat în Asia (Beijing, Hong Kong), ocupându-se de afacerile externe și dezvoltarea afacerilor la Home Credit Group, divizia financiară a PPF. Înainte de aceasta, a lucrat pentru guvernul ceh, susținând și modelând reforma în domeniul sănătății în calitate de director general la Ministerul Sănătății. De asemenea, a coordonat mai multe proiecte internaționale, colaborând cu UE, OMS și ONU.

JAN ESTE STRÂNS LEGAT DE mediul academic, predând economia comportamentală în finanțe și sănătate la universități din Asia și Europa. Este interesat în special de modul în care inovarea digitală poate crea incluziune financiară și egalitate în domeniul sănătății. A studiat la universitățile Cambridge, Columbia și Praga.

Newsweek România: **Cum ați descrie starea actuală a relațiilor economice dintre Cehia și România?**

Jan Ruzicka: Relațiile economice dintre Cehia și România au crescut impresionant de-a lungul anilor. Volumele schimburilor comerciale depășesc acum 5 miliarde de dolari anual.

Cu toate acestea, cred că există încă un potențial semnificativ neexploatat. De exemplu, sectorul IT înfloritor din România oferă oportunități de colaborare în domeniul transformării digitale. În același timp, există potențial pentru asocieri în proiecte comune de energie regenerabilă. Și să nu uităm de transport și logistică, unde expertiza cehă în producția de material rulant și locația strategică a României ar putea redefini comerțul regional. De exemplu, în ultimii ani, grupul Skoda - care face parte din grupul PPF - a produs componente pentru troleibuzele care circulă acum pe străzile din Brașov, Cluj și Târgu Jiu.

Având în vedere experiența PPF Group în Europa Centrală și de Est, care credeți că sunt factorii cheie care conduc la o cooperare de succes în afacerile din regiune?

Experiența noastră în regiune ne-a învățat că succesul este rezultatul unei combinații care presupune o anumită înțelegere culturală, adaptabilitate și viziune pe termen lung. Nu este vorba doar de profituri, ci și de crearea unor parteneriate durabile. În ceea ce privește colaborarea ceho-română, există o mulțime de domenii de explorat. Tehnologia este evident unul dintre acestea. România are un ecosistem tehnologic vibrant, iar expertiza cehă în domeniul tehnologiilor avansate îl completează perfect. Sectorul imobiliar este un alt domeniu - proiectele noastre din București, precum Centrul Metropolis, sunt exemple excelente ale modului în care investițiile cehe pot moderniza spațiile urbane, respectând în același timp contextele locale. În cele din urmă, domeniul sănătății este pregătit pentru parteneriate viitoare. Având în vedere că lanțul farmaceutic Dr. Max, deținut de o companie cehă, este deja un lider în peisajul farmaceutic din România, există loc pentru extinderea în domeniul biotehnologiei și al inovației medicale. Toate acestea subliniază potențialul interesant care există în întreaga regiune.

Moldova a trecut recent prin alegeri care au implicații semnificative pentru regiune. Cum vede PPF Group, în special prin postul PRO TV din Moldova, rolul său în susținerea jurnalismului independent și a proceselor democratice?

Alegerile din Moldova au subliniat importanța unei mass-media libere și independente. La PPF, considerăm că rolul nostru prin PRO TV în Moldova este acela de a oferi cetățenilor informații fiabile, bazate pe fapte.

În timpul recentelor alegeri, PRO TV a jucat un rol esențial în contracararea dezinformării, asigurându-se că toate vocile au fost auzite. Ne mândrim cu promovarea unei media în care adevărul prevalează asupra propagandei.

Cum ați evalua impactul investițiilor PPF asupra economiei locale și care a fost abordarea dumneavoastră pentru a promova relații pozitive cu comunitatea?

Investițiile noastre în România au avut un impact semnificativ, nu doar economic, ci și social. PRO TV, de exemplu, a fost o bornă culturală, modelând conversații și reunind comunități. În domeniul imobiliar, proiectele noastre precum Crystal Tower au redefinit peisajul urban al Bucureștiului, iar viitorul nostru proiect, clădirea ARC, promite să facă același lucru.

Officer la PPF Group: România supra Europei Centrale și de Est

Întotdeauna am acordat prioritate promovării unor relații autentice cu comunitatea, inclusiv campanii derulate de PRO TV pe teme sociale esențiale, precum educația și asistența medicală. Pentru noi, este vorba despre a contribui semnificativ la societatea românească - pe termen lung - nu doar despre a opera în cadrul acesteia.

Cum percepe PPF Group rolul României în menținerea stabilității în regiune și ce oportunități de colaborare în sectoarele de tehnologie si securitate vedeți pentru companiile cehe și românești?
România este, fără îndoială, un pivot pentru securitatea regională, în special datorită poziției sale geografice cruciale pe flancul estic al NATO. Din perspectiva afacerilor, această stabilitate deschide porți pentru colaborare. Securitatea cibernetică este un domeniu în care companiile cehe și românești ar putea lucra împreună, având în vedere amenințarea tot mai mare a războiului hibrid. În mod similar, tehnologia de apărare este o potrivire naturală - expertiza Cehiei în sisteme avansate de aviație și vehicule terestre se aliniază bine cu eforturile României privind modernizarea capacităților sale.

Având în vedere operațiunile PPF Group din țări precum România și Moldova, ce perspective puteți împărtăși despre desfășurarea afacerilor pe piețele emergente?
Piețele emergente vin cu provocări, dar sunt și profitabile. În România, apartenența la UE oferă un grad de stabilitate a reglementărilor care o face o destinație atractivă pentru investiții. Ca urmare, PIB-ul crește, iar investițiile străine sunt

și ele în creștere. România - alături de Croația și Polonia, de exemplu - este una dintre marile câștigătoare din Europa actuală. În Moldova, însă, situația este mai complexă. Peisajul politic este mai imprevizibil, iar condițiile economice rămân dificile, parțial din cauza presiunilor externe și a interferențelor rusești. În România, investițiile noastre diversificate - de la sănătate la imobiliare - demonstrează încrederea noastră în viitorul economic al țării. Cheia este înțelegerea nuanțelor fiecărei piețe și angajamentul de a crea beneficii comune.

Există inițiative sau politici specifice despre care credeți că ar face România mai atractivă pentru investitorii străini?
România este un tărâm al oportunităților, dar vine cu provocări. Birocrația rămâne o problemă, la fel ca și deficitul de forță de muncă în anumite industrii. Cu toate acestea, potențialul depășește aceste obstacole. Pentru a face România și mai atractivă, simplificarea proceselor privind reglementarea și investițiile în dezvoltarea forței de muncă ar fi foarte utile. Extinderea stimulentelor fiscale pentru industrii precum energia verde și inovarea digitală ar fi, de asemenea, de ajutor. Acestea fiind spuse, România a făcut deja pași importanți în direcția corectă, iar evoluția este încurajatoare.

Privind în perspectivă, cum vă imaginați rolul României în strategia mai largă a PPF Group în Europa Centrală și de Est? Există domenii specifice de investiții sau cooperare?
România este esențială pentru viziunea PPF asupra Europei Centrale și de Est. Economia sa dinamică și locația sa strategică o fac un actor-cheie în strategia noastră regională. Vedem România ca pe un centru de inovare, în special în domeniul transformării digitale și al energiei verzi. În viitor, intenționăm să ne intensificăm investițiile în aceste domenii, explorând în același timp noi oportunități în comerțul transfrontalier și logistică. Viitorul României este promițător, iar noi suntem mândri să facem parte din povestea creșterii sale.

Citiți mai multe pe
www.newsweek.ro

RISC RIDICAT
Cu generații expuse la mai mulți agenți cancerigeni ca niciodată, prevenirea cancerului ar putea salva vieți.

FOTO: WILDPIXEL/GETTY

SĂNĂTATE

Cum poate fi prevenit cancerul

Pe măsură ce spitalele oncologice se concentrează asupra inițiativelor care facilitează o sănătate mai bună a populației și pentru eradicarea bolii, acestea trebuie să depășească obstacolele de pe parcurs.

de **ALEXIS KAYSER**

CÂND MEDICII AU DESCOPERIT O TUMOARE pe creierul lui Michael Ratner, fratele său Bruce s-a agățat de speranță. În ciuda localizării sensibile a tumorii, Bruce Ratner a avut ceva ce puține familii au la primirea unui diagnostic de cancer: a avut acces.

Bruce Ratner, un dezvoltator imobiliar și fost comisar în probleme de consum al orașului New York, a făcut parte din consiliile de administrație ale Weill Cornell Medicine și Memorial Sloan Kettering Cancer Center. Avea legături personale cu unii dintre cei mai buni specialiști oncologi din lume și cu cele mai moderne terapii. Pronosticul lui Michael Ratner era incert, dar opțiunile sale erau promițătoare.

Chiar și după ce chirurgul său a descoperit o a doua tumoare malignă inoperabilă - rezultatul unei tumori primare care se răspândea, dar nu putea fi localizată – cei din familia Ratner aveau opțiuni. Ei au apelat la medicul șef de la Memorial Sloan Kettering, care lucra la un proiect revoluționar de secvențiere genetică și le-a prescris un medicament care să țintească exact celulele mutante.

Michael Ratner se simțea din ce în ce mai bine, petrecea timp cu familia și chiar lucra la o carte de memorii despre cariera sa de avocat specializat în litigii privind drepturile constituționale. Dar, când a contractat o infecție periculoasă, organismul său a fost prea slăbit de tratamente pentru a mai putea lupta împotriva ei. A murit la vârsta de 72 de ani, la opt luni de la diagnosticare.

Acum, după mai bine de opt ani, Bruce Ratner este fondatorul Centrului Michael D. Ratner pentru depistarea precoce a cancerului și coautor al cărții *Early Detection 2024: Catching Cancer When It's Curable*. Poziția lui Bruce Ratner i-a oferit fratelui său acces la „cea mai completă și atentă îngrijire posibilă", scrie el în *Early Detection*. Nu a fost puțin, dar a fost doar prea târziu.

Aceasta este, din păcate, o temă comună. Potrivit unui studiu recent publicat în iulie în *CA*, revista emblematică a Societății Americane de Cancer, aproape jumătate din decesele cauzate de această boală în 2019 în Statele Unite au fost atribuite factorilor de risc potențial modificabili, cum ar fi fumatul, consumul de alcool și greutatea corporală excesivă.

Și, în ciuda deceniilor de progrese în tratamentul cancerului, perspectivele privind incidența cancerului rămân sumbre. Un studiu realizat pe mai mult de 30 de milioane de pacienți

bolnavi de cancer, publicat în revista *The Lancet Public Health* în luna august, a constatat că 17 tipuri ale acestei boli sunt mai frecvente la generația X și la mileniali decât la predecesorii lor, inclusiv cancerele de intestin subțire, tiroidă, rinichi și pancreas. Conform autorilor studiului, dovezile sugerează că generațiile mai tinere sunt expuse la mai multe substanțe cancerigene la începutul vieții. Mulți agenți cancerigeni cunoscuți - băuturile alcoolice, carnea procesată, colorantul roșu 3 - sunt elemente de bază în frigiderele americanilor.

Cu toate acestea, eforturile naționale de prevenire a cancerului sunt foarte vizibile: etichetele de avertizare de pe cutiile de țigări, panglicile roz din timpul lunii de conștientizare a cancerului la sân, inițiativa „Cancer Moonshot" a Casei Albe (care își propune să prevină mai mult de 4 milioane de decese cauzate de cancer până în 2047). Mesajul sună puternic, dar impactul său este mai puțin răsunător. Conform celui mai recent sondaj al Fundației Prevent Cancer, realizat în ianuarie și februarie, aproape șapte din zece americani nu au efectuat cel puțin un screening de rutină pentru cancer.

Multe organizații americane de asistență medicală își reorientează atenția către îngrijirea preventivă, urmărind o abordare proactivă a bolii, mai degrabă decât una reactivă - denumită în mod obișnuit „îngrijire bazată pe valoare". Având în vedere că această boală poate fi prevenită în mare măsură, acesta pare un punct de plecare potrivit. Dar „problema prevenției nu este o sursă de bani", a declarat Ratner pentru *Newsweek*. „Nu este ceva ce poți atinge sau simți".

Newsweek a contactat experți de la cele mai bune două spitale oncologice din Statele Unite, conform clasamentului nostru recent - University of Texas MD Anderson Cancer Center și Memorial Sloan Kettering Cancer Center, sau MSK - pentru a afla cum abordează sistemele de sănătate extrem de specializate problema îngrijirii preventive.

Este o problemă complicată. Misiunea MD Anderson este de a elimina cancerul din Texas, din țară și din lume, dar, fără cancer, nu ar exista MD Anderson. Cum ar beneficia spitalele specializate de o populație mai sănătoasă, care nu suferă de bolile pe care le tratează?

Dr. Peter Pisters, președintele MD Anderson, își dorește să facă din spital o „instituție de prevenire".

PREZENTARE MD Anderson participă la programe de informare a comunității pentru a încuraja un stil de viață sănătos și a ajuta la prevenirea cancerului, precum acesta din 2024

„Mi-ar plăcea să ne putem preveni singuri falimentul", a declarat Pisters pentru *Newsweek* - deși acest lucru va necesita schimbări semnificative din partea oamenilor și a plătitorilor.

Ce fac spitalele specializate în comunități

Dacă un sistem de sănătate bazat pe comunitate dorește să îmbunătățească starea de sănătate a populației sale, acesta știe în general unde să caute. Limitele zonelor lor de servicii sunt definite și, în cele din urmă, problemele localizate apar ca modele în departamentul de urgență. Adesea, conversațiile despre obiceiurile sănătoase sunt înrădăcinate în practica de îngrijire primară.

Cu toate acestea, pentru centrele oncologice specializate, poate fi mai dificil să se stabilească o „comunitate" specifică, cu atât mai puțin să se obțină informații de la aceasta. Aceste spitale sunt căutate de pacienți din întreaga lume, dintre care majoritatea au deja un diagnostic de cancer. Și deoarece centrele de cancer nu au rețele de îngrijire primară, acestea trebuie să abordeze diferit prevenirea bolilor, a declarat pentru *Newsweek* Shelly Anderson, președintele spitalului MSK.

Cancerul este cauzat de factori genetici, de stil de viață sau de mediu, a spus Anderson. Din fericire, deținem un anumit control asupra a două dintre cele trei - dar genetica este imposibil de schimbat.

Atunci când un pacient se prezintă cu un cancer care poate fi ereditar, MSK oferă teste genetice membrilor familiei sale pentru a determina dacă au mutații similare. Rezultatele pot permite oamenilor să facă „unele alegeri destul de curajoase", potrivit lui Anderson. O pacientă a optat pentru extirparea stomacului din cauza unei mutații genetice rare care ar putea provoca un cancer mai târziu, iar, la șase luni de la procedură, aceasta era complet recuperată și nu se mai temea pentru sănătatea sa viitoare. „Aceste [teste genetice] sunt lucruri care ne ajută cu adevărat

MĂSURI PREVENTIVE Dr. Iyengar și colegii săi din Programul de viață sănătoasă de la MSK iau în considerare modalitățile prin care oamenii își pot reduce riscul de cancer

să luăm unele decizii dificile și, eventual, să sperăm, să trăim mai mult", a declarat Anderson.

În Houston, MD Anderson lucrează la intersecția dintre stilul de viață și cauzele de mediu ale cancerului, conform președintelui său, Pisters. Sistemul de sănătate are un departament de prevenire dedicat cercetării și formulării de strategii clinice, cum ar fi Be Well Communities, care canalizează resurse și sprijin în zonele care ar putea fi expuse unui risc mai mare de cancer.

Baytown, Texas, este o comunitate Be Well și găzduiește rafinăria ExxonMobil din Baytown, a treia ca mărime din Statele Unite. Proximitatea rafinăriilor de petrol poate crește riscul anumitor tipuri de cancer, potrivit lui Pisters. ExxonMobil a încheiat un parteneriat cu MD Anderson pentru a lansa inițiativele Be Well ale orașului, care includ livrări de produse proaspete și dezvoltarea de cluburi de mers pe jos în comunitate.

MSK lucrează, de asemenea, în cartiere. Programul „Immigrant Health and Cancer Disparities" al sistemului trimite echipe medicale mobile în comunități, ajutându-i pe oameni să navigheze printre asigurări și să acorde prioritate sănătății. O inițiativă se concentrează pe șoferii de taxi din New York, care sunt sedentari, au tendința de a avea o dietă proastă și sunt frecvent expuși la poluare, ceea ce le crește riscul de cancer și boli cardiovasculare. Aceștia pot beneficia de servicii de sănătate și screening-uri gratuite în garajele de taxi ale orașului prin intermediul IHCD.

Ambele sisteme de sănătate echilibrează eforturile locale de prevenire cu cele globale. MD Anderson are parteneriate naționale în orașe din Statele Unite și parteneriate internaționale cu guverne străine, din Indonezia, până în Mozambic. Și, deși personalul MSK nu poate ajunge fizic la fiecare persoană, cercetările și inovațiile sale pentru depistarea precoce pot ajunge mai departe și pot fi în beneficiul tuturor, potrivit lui Anderson.

Oamenii vor să se schimbe, dar sistemele?

Dr. Neil Iyengar, medic oncolog specializat în cancerul mamar la MSK, citează un plan pentru „optimizarea stilului de viață": un IMC sub 27, menținut prin dietă și exerciții fizice; un somn de calitate care să se alinieze ritmului circadian al persoanei; utilizarea de produse de protecție solară; fără țigări sau alcool.

„Odată ce o persoană a îndeplinit aceste principii, marea majoritate a riscului său [de cancer] a fost redusă", a declarat Iyengar.

O persoană se poate îmbolnăvi de cancer în ciuda adoptării tuturor acestor măsuri preventive; cu toate acestea, cei care implementează obiceiuri sănătoase tind să aibă rezultate mai bune după diagnosticare, potrivit lui Iyengar.

Programul de viață sănătoasă al MSK oferă noilor pacienți cu cancer un chestionar de stratificare a riscului pentru a ajuta furnizorii să înțeleagă detaliile vieții lor, inclusiv modelele de exerciții fizice, programul de lucru și securitatea financiară. Un asistent medical creează apoi un plan de viață pentru pacient, apelând la experți, precum nutriționiști, pentru un sprijin suplimentar.

Desigur, un diagnostic de cancer poate fi copleșitor. MSK abordează stilul de viață ca un pilon esențial al tratamentului, având în același timp grijă să nu „supraîncarce" pacientul, potrivit lui Iyengar.

„Nu este un contract", a spus el. „Dacă cineva nu poate face acest lucru pentru că este ocupat cu programări sau este prea obosit, modificăm planul de îngrijire pentru a încerca să îl încadrăm în ceva ce poate face". Potrivit lui Iyengar, pacienții tind să se simtă responsabilizați de acest program, care le oferă un oarecare control asupra unei situații incerte.

În plus, populațiile mai sănătoase economisesc bani pentru sisteme. Atunci când pacienții bolnavi de cancer adoptă un stil de viață adecvat, este

„Odată ce o persoană a îndeplinit aceste principii de bază, mare parte din riscul său [de cancer] a fost redus".

FOTO: COURTESY OF THE UNIVERSITY OF TEXAS MD ANDERSON CANCER CENTER AND MEMORIAL SLOAN KETTERING

mai puțin probabil să viziteze camera de urgență sau să amâne tratamentele, ceea ce face ca spitalele și asigurătorii să cheltuiască mai puțin pentru îngrijirea lor, a declarat Iyengar.

Din ce în ce mai mulți angajatori la nivel național acoperă programele de wellness pentru cancer, deși mai este încă mult de lucru. MSK dispune de unul dintre singurii fiziologi clinicieni din țară specializați în cancer, însă puțini plătitori acoperă ședințele. Potrivit lui Iyengar, centrul de cancer face în prezent lobby pentru ca Medicare să acopere oncologia prin exerciții fizice. Eforturi de acest gen (dacă vor avea succes) ar putea poziționa mai bine sistemele de sănătate pentru a acorda prioritate sănătății de bază a pacienților.

Plata pentru prevenție

Sistemele de sănătate din întreaga țară recunosc potențialul unui sistem de asistență medicală axat pe prevenție. Termenul „îngrijiri bazate pe valoare" descrie modele care responsabilizează organizațiile de asistență medicală pentru rezultatele obținute de pacienți.

Unul dintre cele mai bune exemple este diabetul, a spus Pisters. În modelul actual de asistență medicală tranzacțională, un medic ar spune unui pacient diabetic să își schimbe dieta și să îi prescrie insulină. Acesta este plătit pentru vizită și nu este responsabil pentru ceea ce se întâmplă în continuare.

În schimb, îngrijirea bazată pe valoare ar recompensa furnizorii pentru limitarea complicațiilor diabetului: pierderea membrelor, atacuri de cord, orbire. Se așteaptă ca sistemele de sănătate să mențină complicațiile la un anumit grup demografic de pacienți sub un anumit obiectiv și sunt plătite în funcție de capacitatea lor de a face acest lucru. Pisters crede că îngrijirea bazată pe valoare „este un concept excelent". Are acesta vreun potențial pentru centrele de cancer? „Poate", a spus Pisters, „deoarece furnizarea de îngrijire oncologică

„Atunci când legați asigurarea de locul de muncă, unele persoane rămân fără asigurare... și, atunci când nu aveți asigurare, anumite tipuri de screening sunt pur și simplu eliminate de pe lista dumneavoastră".

este, într-o anumită măsură, deja axată pe obținerea celor mai bune rezultate pentru pacienți".

„Rezultatul optim este definit ca vindecarea de boală, iar fiecare centru oncologic se străduiește să obțină acest rezultat. Avem deja o serie de stimulente, inclusiv dorința pacientului și a familiei de a ajunge la acest rezultat în timp".

Dar el crede că unele componente ale îngrijirii oncologice ar putea fi încă mai bine stimulate pentru a îmbunătăți valoarea sau a reduce costurile de îngrijire. Aproape 70% dintre texani sunt supraponderali sau obezi; un accent mai puternic pus pe dietă și exerciții fizice ar putea reduce riscul în rândul populației generale și ar putea îmbunătăți rezultatele la pacienții cu cancer.

În aceeași ordine de idei, testele de depistare a cancerului cu randament personal incert al investiției nu sunt prioritare pentru persoanele care decid unde să aloce resurse limitate. Amintiți-vă că 70% dintre americani sunt în urmă cu screening-urile preventive - în ciuda faptului că aceste screening-uri au salvat un un total de 12 milioane de ani de viață în ultimii 25 de ani, potrivit unui studiu recent publicat în BMC Health Services Research.

„Am legat asigurarea de ocuparea forței de muncă, iar, atunci când faci acest lucru, unele persoane rămân fără asigurare", a spus Pisters. „Și, atunci când nu ai asigurare, anumite tipuri de screening sunt pur și simplu eliminate de pe lista ta, iar tu te concentrezi să îți poți asigura hrana, cazarea, alte nevoi importante".

Cu toate acestea, chiar dacă am stăpâni screening-urile preventive, 70% din decesele cauzate de această boală provin din cancere pe care nu le depistăm, a spus Pisters. Multe screening-uri prezintă un anumit nivel de risc - anxietate, sângerare, durere - care nu depășește neapărat beneficiile în majoritatea cazurilor. (Acesta este motivul pentru care nu sunt recomandate pe scară largă, potrivit Societății Americane de Cancer).

Screening-urile excesive ar putea, de asemenea, adăuga presiune unui sistem de sănătate deja copleșit. Potrivit lui Ratner, multe spitale se străduiesc să atingă pragul de rentabilitate, iar cele care reușesc se ocupă de obicei de persoane care sunt deja bolnave. Asistența medicală primară nu generează aceleași venituri ca alte specialități, iar mulți medici supraîncărcați au la dispoziție doar 15 minute pentru fiecare pacient. Acest timp este insuficient pentru a discuta problema pentru care a venit pacientul, cu atât mai puțin pentru a discuta despre obiceiurile

UN NOU ACCENT Îngrijirea bazată pe valoare ar face ca medicii să fie recompensați pentru prevenirea diabetului (mai sus). Spitalele și-au intensificat eforturile pentru a asigura un acces mai bun la screeninguri precum mamografiile (dreapta).

FOTO DIN STÂNGA: HALFPOINT/GETTY; PEAKSTOCK/GETTY

sale nutriționale și despre o listă de analize recomandate.

Potrivit lui Ratner, barierele din calea unui model bazat pe prevenție se află „în partea de sus și în partea de jos a sistemului". Screening-urile sunt mai puțin strălucitoare decât cele mai noi medicamente și terapii împotriva cancerului; testele Papanicolau și colonoscopiile pot fi cele mai bune mijloace de apărare, dar nu sunt chiar „descoperiri".

Totuși, Ratner speră să vadă o schimbare în timpul vieții sale. El crede că lipsa de îngrijire preventivă din SUA este mai degrabă o problemă de publicitate, decât una de sănătate și, într-adevăr, există speranță la orizont. Un nou raport al Vizient și al Asociației Americane a Spitalelor a constatat că atât screening-urile pentru cancerul de sân, cât și cele pentru cancerul de colon au crescut cu mai mult de 80% din ultimul trimestru al anului 2019, până în primul trimestru al anului 2024. Autorii atribuie acest lucru în parte „eforturilor dramatice" ale spitalelor, sistemelor de sănătate și îngrijitorilor pentru a extinde accesul. „Mă trezesc dimineața și mă ciupesc", a spus Ratner. „Am avut o mulțime de cazuri de cancer în familie, și fiecare dintre noi a avut un bunic sau o rudă sau un prieten apropiat care a murit în urma acestei boli. Nu sunt deloc unic în acest sens - cu toții trecem prin asta". N

➤ **Alexis Kayser** *este redactor în domeniul sănătății la* Newsweek. *Contactați-o la a.kayser@newsweek.com*

ORIENTĂRI PRIVIND SCREENINGUL DE RUTINĂ AL CANCERULUI PENTRU ADULȚII CU RISC MEDIU

CANCERUL DE SÂN (FEMEI)

40 ANI Poate începe mamografiile anuale opționale.

45 ANI Mamografiile anuale sunt recomandate pentru toate femeile cu risc mediu.

55 ANI Poate trece la mamografii la fiecare 2 ani sau poate continua screeningurile anuale.

Discutați cu medicul dumneavoastră despre factorii de risc personali și despre orice modificări ale sânilor care pot necesita începerea screeningurilor mai devreme și efectuarea lor mai frecventă. Continuați testele atâta timp cât sunteți sănătoasă și vă așteptați să mai trăiți cel puțin 10 ani.

CANCERUL DE COL UTERIN (FEMEI)

25 ANI Începeți screeningurile regulate.

25-65 ANI Faceți un test HPV primar sau un co-test la fiecare 5 ani, sau un test Papanicolau la fiecare 3 ani.

PESTE 65 ANI Opriți screeningul dacă ați avut rezultate normale în ultimii 10 ani.

Vaccinat împotriva HPV? Urmați aceleași recomandări de screening.

CANCERUL COLORECTAL

VÂRSTA 45 Începeți depistarea regulată în conformitate cu recomandările medicului dumneavoastră.

Risc ridicat? În funcție de istoricul familial și personal, este posibil să trebuiască să începeți screening-urile mai devreme și să le efectuați mai frecvent.

CANCERUL PULMONAR

VÂRSTA 50-80 ANI Dacă fumați în prezent sau aveți antecedente de fumat, luați în considerare efectuarea anuală a tomografiei computerizate cu doză redusă.

CANCERUL DE PROSTATĂ (BĂRBAȚI)

45 ANI Bărbații de culoare sau cei cu antecedente familiale de cancer de prostată ar trebui să discute cu medicul lor despre avantajele și dezavantajele screeningului.

50 ANI Toți bărbații ar trebui să își consulte medicul pentru a stabili dacă screeningul pentru cancerul de prostată este potrivit pentru ei.

Întrebări? Discutați cu medicul dumneavoastră despre calendarul dumneavoastră personal pentru depistarea cancerului.

SOCIETATE

Este acesta momentul #MeToo al Franței?

Procesul lui Dominique Pélicot, care a recunoscut că și-a drogat soția și a permis presupusul viol al acesteia, a evidențiat o cultură a violenței sexuale în această țară.

de **BRENDAN COLE**

BLANDINE DEVERLANGES, activistă pentru drepturile femeilor, vrea să fie prezentă în instanță pentru a o susține pe Gisèle Pélicot cât de mult poate, dar, de multe ori, mărturiile din procesul de viol în care sunt implicați zeci de bărbați sunt mult prea mult.

„Uneori este cu adevărat insuportabil, așa că nu pot merge în fiecare zi", a declarat Deverlanges, fondatoarea Les Amazones d'Avignon, un grup ai cărui membri au protestat în fața tribunalului penal din Vaucluse încă de pe 2 septembrie, când a început procesul împotriva soțului lui Pélicot, Dominique, și a altor 50 de bărbați.

„M-am simțit rău", a declarat Deverlanges pentru *Newsweek*, descriind primul moment când a auzit detalii despre modul în care electricianul pensionar și-ar fi drogat soția și ar fi recrutat complici într-o cameră de chat online pentru a o viola în timp ce era filmată.

„În timpul audierii am plâns alături femeile din jurul meu. Vedeți lacrimi pe fețele lor. Este atât de inuman. Această femeie a fost victima unei asemenea monstruozități încât simțim compasiune și furie. Totul este amestecat", a spus ea. „Te simți atât de dezgustat".

Gisèle Pélicot, în vârstă de 72 de ani, a primit laude pentru că a renunțat la anonimat și a mers sfidător în sala de judecată din Avignon în fiecare zi, uneori în spatele bărbaților acuzați că au violat-o. Pe 17 septembrie, ea l-a auzit pe soțul ei, după un mariaj de cinci decenii, recunoscând: „Sunt un violator ca și ceilalți din această sală".

Gama de profesii și vârste ale acuzaților reflectă o imagine a diferitelor generații și o secțiune transversală a Franței rurale din clasa muncitoare și mijlocie. Cel mai tânăr are 26 de ani, iar cel mai în vârstă 74 de ani, iar printre ei se numără șoferi de camion, militari, o asistentă medicală și un jurnalist. Modul de operare al acuzaților, combinat cu natura cotidiană a ocupațiilor lor, au pus la încercare înțelegerea publicului.

Răspunsul lui Gisèle Pélicot din sala de judecată, „mi-e greu să ascult asta", a fost subestimat și a reflectat sentimentul din Franța, unde mișcarea #MeToo i-a implicat până acum doar pe cei celebri și puternici. Dar chiar și așa consecințele au fost minime.

„Acest caz arată că agresorul poate fi fratele meu, tatăl meu, prietenul meu", a declarat Hélène Devynck, jurnalist și figură-cheie a mișcării #MeToo în Franța. „Asta evidențiază cultura violului", a declarat ea pentru *Newsweek*.

„Feministele explică de ani de zile că nu există un profil al agresorului și asta este ceea ce arată acest lucru", a spus Devynck, a cărei carte *Impunitate*, apărută în anul 2022, detaliază acuzațiile de agresiune sexuală și hărțuire din partea multor femei împotriva renumitului jurnalist TV Patrick Poivre d'Arvor, cunoscut de mulți drept PPDA. Acesta a negat orice infracțiune.

Într-un articol de opinie pentru ziarul *Le Monde*, Devynck a enumerat alte cazuri de agresiune sexuală foarte mediatizate în Franța, în care au fost implicate celebrități. Articolul lui Devynck, scris la persoana a doua, s-a adresat direct lui Gisèle Pélicot și a lăudat stoicismul acesteia și faptul că a ținut capul sus și a stat în sala de judecată cu bărbații acuzați.

„Acest lucru a avut un efect copleșitor, deoarece, privindu-i în ochi, forțându-i să o vadă, ne forțează pe noi, întreaga societate, să o auzim, să o ascultăm", a spus Devynck.

„În Franța există o rezistență și mai mare decât în lumea anglo-saxonă la condamnarea acestor bărbați", a spus ea. „Când sunt celebrități, ei continuă să lucreze". Dar acest caz este diferit.

„Ei sunt într-adevăr doar oameni din clasa de mijloc". Asta elimină această latură excepțională pe care am dori să o punem pe violatorul care ar fi, fie în partea de sus, fie în partea de jos a societății".

FOTO: CHRISTOPHE SIMON/AFP/GETTY

A RENUNȚAT LA ANONIMAT **Gisèle Pélicot ajunge la tribunalul din Avignon, Franța, pentru a-și înfrunta soțul și 50 de bărbați care sunt acuzați că au violat-o.**

Cazul a determinat mii de oameni să iasă în stradă în cadrul a 35 de demonstrații în întreaga țară, inclusiv la Paris, Bordeaux, Marsilia și în alte orașe, în speranța că acțiunea lor va determina și alte victime să se iasă în față.

Cazul a ieșit la iveală abia după ce Dominique Pélicot a fost arestat în 2020, fiind acuzat că a filmat fuste de femei într-un supermarket. În urma unei percheziții efectuate în casa familiei Pélicot din orașul Mazan, din Provence, au fost găsite mii de imagini și clipuri video pe un computer care arătau presupusele abuzuri asupra soției sale.

Dintre cei 50 de bărbați, mulți sunt acuzați că au violat-o pe Gisèle Pélicot o dată, alții de până la șase ori. Treizeci și cinci au declarat că nu au considerat acțiunile lor drept viol, a relatat *Le Figaro*, mulți spunându-le polițiștilor că au crezut că ea se prefăcea că doarme și că a fost o participantă voluntară.

Alții au spus că a fost suficient că soțul a consimțit și doar 14 au regretat ceea ce au făcut.

„Cred că această strategie de apărare evidențiază cultura violului care există în Franța", a declarat Anne-Cécile Mailfert, președinta fondatoare a Fondation des Femmes, care militează pentru drepturile femeilor și sensibilizarea cu privire la agresiunea sexuală. „Este o strategie de apărare, sunt speriați, așa că, desigur, tot ceea ce spun este pentru că vor să evite închisoarea". „Dar există încă această idee că bărbații [care sunt] soți posedă corpul soțiilor lor și ei sunt și proprietarii sexualității acestor", a declarat ea pentru *Newsweek*. Organizația ei face presiuni pentru o modificare a legislației franceze privind infracțiunile sexuale și colaborează cu organizația neguvernamentală a fiicei lui Gisèle Pélicot, Caroline Darian, numită M'endors Pas: Stop à la Soumission Chimique (Nu mă adormiți: opriți supunerea chimică). Darian, în vârstă de 46 de ani, care a fost fotografiată în secret goală de tatăl ei, a depus mărturie împotriva acestuia în instanță. Mailfert a declarat că, din 2017, a existat un nou caz #MeToo în Franța la fiecare două sau trei luni, implicând celebrități, ceea ce arată cum un dezechilibru de putere poate duce la violență sexuală. Dar cazurile au fost greu de înțeles pentru femeile obișnuite și nu au condus la nicio schimbare juridică importantă. Ea a spus că, în timp ce mișcarea #MeToo a crescut gradul de conștientizare cu privire la violența sexuală și a provocat o dublare a plângerilor de viol, doar șase la sută dintre acestea au fost urmărite de anchetatori. În plus, există mai puține condamnări pentru viol în Franța astăzi, decât în anul 2007. „Toți bărbații erau într-un fel de fraternitate, fiecare dintre ei ar fi putut să se opreasă și niciunul nu a făcut-o", a declarat Deverlanges. „Deviza Franței este libertate, egalitate și fraternitate și acum, când aud cuvântul fraternitate, îmi vine să vomit. Nu este solidaritate cu femeile, este între bărbați, împotriva femeilor". Ea a spus că procesul, care urmează să se încheie în decembrie, ar trebui să forțeze o reflecție în societatea franceză cu privire la problemele ridicate de acesta, cum ar fi așa numita supunere chimică a victimei și, având în vedere natura filmată a presupuselor crime, legătura dintre pornografie și violența sexuală.

„#MeToo a permis femeilor să se exprime, dar a dat, de asemenea, ocazia bărbaților să spună «nu toți bărbații». În esență, foarte puține s-au schimbat", a declarat Deverlanges. „Am văzut o mișcare de recuperare în care pretins feministe țin discursuri care exprimă opusul", a spus ea cu privire la cazul Pélicot, în care, de asemenea, „există anti-feministe care vor încerca să își impună agenda".

Cu toate acestea, există îngrijorări cu privire la posibilitatea de a produce schimbări, mai ales dacă există o complacere în rândul clasei politice din Franța. În comentarii care au stârnit furie, primarul din Mazan, Louis Bonnet, a declarat recent că acest caz Pélicot ar fi putut fi „mult mai grav", adăugând că „nicio femeie nu a fost ucisă". „Sperăm că, de data aceasta, emoția în societatea franceză este atât de mare încât poate duce la un răspuns politic", a declarat Mailfert. „Trebuie să ne schimbăm, dar avem nevoie de acea conversație pe care nu am avut-o până acum".

„Există încă această idee că bărbații... posedă corpul soției lor și că ei sunt proprietarii sexualității acestora".

➤ **Brendan Cole** *este reporter senior la* Newsweek. *Urmăriți-l pe X @brendanmarkcole.*

ROLURI DE RANCH Luke Grimes, în dreapta, în rolul lui Kayce Dutton, alături de colegul său din Yellowstone, Brecken Merrill, care joacă rolul lui Tate Dutton. Grimes a spus că fanii vor găsi finalul serialului foarte satisfăcător.

TELEVIZIUNE

Ultimul rodeo pentru „Yellowstone“

Serialul TV de succes se va încheia fără actorul principal, Kevin Costner, dar fiul său de pe ecran, Luke Grimes, este convins că telespectatorii vor fi surprinși și satisfăcuți de finalul sezonului

de **BILLIE SCHWAB DUNN**

FANII *YELLOWSTONE* VOR AVEA EMOȚII amestecate cu privire la finalul foarte așteptat al serialului, ca urmare a plecării actorului principal Kevin Costner, dar co-protagonistul Luke Grimes crede că cei care au creat serialul au găsit finalul perfect.

Succesul de televiziune al *Yellowstone,* care a început să fie difuzat din anul 2018, se bazează pe povestea unei ferme de vite din Montana și urmărește lupta continuă a familiei Dutton pentru a-și proteja pământul.

Serialul a ajuns la sezonul 5, partea 1 a fost difuzată din noiembrie 2022, până în ianuarie 2023. Pe fondul disputelor creative raportate între co-creatorul Taylor Sheridan și Kevin Costner, urmate de grevele WGA și SAG-AFTRA, s-a anunțat ulterior că partea a 2-a (difuzată din 10 noiembrie) va fi ultima a seriei *Yellowstone.*

Pe măsură ce episoadele finale se apropie, Grimes - care îl interpretează pe Kayce Dutton, cel mai mic copil al lui John Dutton (Kevin Costner) - a declarat că fanii nu vor putea prezice cum se va încheia serialul. „Cred că, fideli formei *Yellowstone*, [telespectatorii] nu vor fi capabili să se aștepte la acest final. Simt că aceasta este frumusețea scriiturii lui Taylor și că este întotdeauna foarte surprinzătoare. Nu este niciodată ceea ce ai fi putut crede că va fi“, a declarat el pentru *Newsweek*. „Dar cred că toată lumea va fi foarte mulțumită... Dacă aș fi încercat să vin cu un final, nu aș fi venit niciodată cu acesta, dar este cel perfect. Pentru că este clar că nu sunt scriitor și chiar dacă aș fi fost, nu aș fi la fel de bun ca Taylor[.]“.

„Cred că va fi cât se poate de satisfăcător pentru că... asta e ceea ce vrei. Este finalul unui spectacol grozav. Este ceva imprevizibil și satisfăcător“.

În prima parte, John a devenit guvernator al statului Montana, folosindu-și puterea politică pentru a proteja ferma familiei de amenințările corporatiste și de mediu. Cu toate acestea, tensiunile din cadrul familiei au ajuns la punctul de fierbere atunci când Jamie Dutton (Wes Bentley) a făcut o mișcare îndrăzneață, solicitând public punerea sub acuzare a tatălui său. Între timp, fiica lui John, Beth Dutton (Kelly Reilly), a descoperit planul și a început să pună la cale propria ripostă brutală. Înarmată cu informații despre rolul lui Jamie în uciderea tatălui său biologic, Garrett Randall (Will Patton), Beth a sugerat că va folosi aceste

informații pentru a-și distruge fratele. În același timp, fratele lor, Kayce, s-a confruntat cu lupte personale departe de fermă.

Cu aceste conflicte personale și politice intense lăsate în suspans, fanii se întreabă cum se va desfășura disputa de familie, mai ales că Kevin Costner nu mai face parte din serial.

După plecarea sa, actorul a regizat, produs și co-scris proiectul de film, în patru părți, *Horizon: O saga americană*. Prima parte a ajuns în cinematografe pe 28 iunie anul acesta, iar următoarea a fost pusă pe piață pe 7 septembrie.

Se pare că proiectul a fost legat de o dispută între Costner și Sheridan, iar mulți au crezut că aceasta a jucat un rol în sfârșitul brusc al *Yellowstone*.

„Simt că ar fi nedrept din partea mea să vorbesc despre așa ceva pentru că, știți, [serialul] a durat șapte ani și sunt atât de multe lucruri care s-au întâmplat, despre care știu, dar și atât de multe lucruri care s-au întâmplat, și despre care nu știu", a spus Grimes despre absența lui Costner.

„Știți că nu am o viziune de ansamblu asupra întregii situații. Tot ce știu este că ce s-a întâmplat, s-a întâmplat, iar spectacolul a trecut peste asta".

„Am reușit să terminăm spectacolul și am făcut-o într-un mod care cred că va funcționa cu adevărat pentru toată lumea, chiar și în mijlocul a toate aceste întâmplări".

Mai mult, în timpul filmărilor pentru serial, Grimes s-a îndrăgostit de Montana, atât de mult încât el și soția sa au decis să părăsească Los Angeles-ul pentru statul fără ieșire la mare. „Locuiam în L.A. când am început să vin aici pentru filmări. În L.A. nu m-am simțit niciodată ca acasă, deși a fost minunat pentru mine să locuiesc acolo și nu am niciun regret că am stat acolo", a spus el. „Pur și simplu nu m-am simțit niciodată ca acasă, mă simțeam ca la birou; mă simțeam ca acolo unde trebuia să merg la serviciu. Am vorbit cu soția mea [modelul Bianca Rodrigues Grimes] și ea a fost de acord, a simțit la fel. Și ea se mutase acolo pentru muncă". „Am început să vorbim despre locul în care am dori să ne creștem o familie, iar Montana nu a fost unul dintre primele lucruri care au apărut. Totul s-a întâmplat în mod organic. Ne-am cam uitat în jur și am început să călătorim".

„Îmi amintesc că făceam naveta dus-întors între locul în care locuiesc acum și L.A. și, la un moment dat, nu am mai simțit că mă întorc acasă. Simțeam că plec de acasă și simțeam că există o chemare aici".

„Știu că sună puțin cam hippie, dar chiar am început să simt că trebuie să fiu aici. Și ea a simțit la fel. În cele din urmă am început să căutăm un loc și am construit o casă. Și a funcționat, pentru că acum chiar simțim că suntem acasă".

Viața fără *Yellowstone*

Înainte de a obține rolul lui Kayce Dutton, Grimes a avut o scurtă apariție în serialul TV *True Blood* (2013) în rolul vampirului James, apoi a jucat rolul lui Marc Alan Lee în filmul biografic de război *American Sniper* (2014). Un an mai târziu, a obținut rolul lui Elliot Grey, fratele mai mic al lui Christian, în franciza cinematografică *Fifty Shades of Grey*.

Grimes a jucat recent alături de Ellie Kemper într-o comedie romantică produsă de Netflix, *Happiness for Beginners*.

Dar muzica country, printre alte proiecte, este cea care îl ține ocupat pe Grimes acum că *Yellowstone* s-a încheiat. În martie, și-a lansat albumul de debut având ca titlu propriul nume, *Luke Grimes*, iar în noiembrie pornește în turneul *Playin' On The Tracks Tour*, concertând în orașe precum New York, Nashville și Los Angeles.

„Vom pleca într-un turneu în această toamnă, așa că voi ajunge în câteva orașe... în care nu am fost încă. Și apoi, în prezent, scriu un alt album, pe care ar trebui să-l lansăm anul viitor", a spus Grimes. „Așa că da, am multe de așteptat. Mă simt norocos că pot să fac orice din punct de vedere muzical. Nu este ceva ce am prevăzut vreodată să se întâmple. Am fost destul de norocos să mă bucur de acest proces și sper să pot face asta pentru o perioadă foarte lungă de timp".

Vorbind despre sursele sale de inspirație, el a spus: „La fel ca orice artist, sunt inspirat de experiențele și de viața mea. Sunt destul de norocos că aceste experiențe au fost foarte largi și au cuprins o mulțime de culturi diferite... construcții sociale și construcții economice.

Am fost peste tot - am călătorit prin lume, am jucat o mulțime de personaje diferite și am trăit într-o mulțime de locuri diferite, așa că m-am inspirat din toate acestea. Mă simt foarte norocos că am avut până acum o viață atât de interesantă despre care pot vorbi în cântece".

NEW FOCUS **Filmul lui Kevin Costner, *Horizon: An American Saga*, ar fi fost în spatele unei dispute cu co-creatorul *Yellowstone*, Taylor Sheridan.**

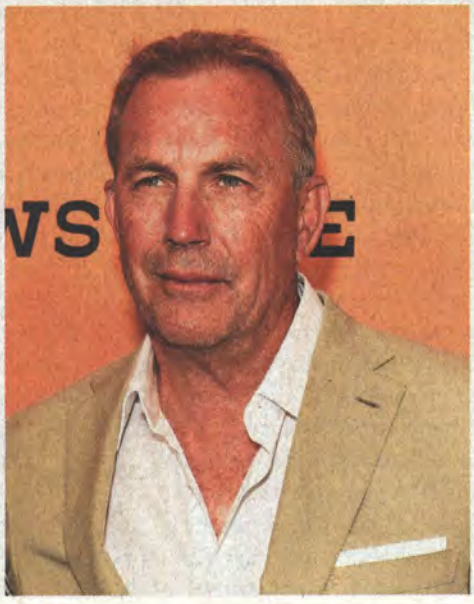

OUT WEST În sensul acelor de ceasornic, din stânga sus: Grimes în serialul din Montana cu Kelsey Asbille, în rolul Monicăi Long, și Merrill; Beth Dutton (Kelly Reilly) și Rip Wheeler (Cole Hauser); Guvernatorul Perry (Wendy Moniz) și Jamie Dutton (Wes Bentley); Chief Rainwater (Gil Birmingham) și Mo (Mo Brings Plenty).

FOTO DIN STÂNGA: PRESLEY ANN/GETTY; PARAMOUNT [4]

Muzica country a fost unul dintre genurile de streaming cu cea mai rapidă creștere în 2023 în SUA, potrivit companiei Luminate, cu fluxuri audio la cerere care au depășit 20 de miliarde - o creștere de 23,7% față de anul precedent.

Anul acesta a avut o revenire uriașă, Beyoncé lansând albumul country *Cowboy Carter*. În plus, melodii din acest gen devin virale în mod regulat pe TikTok, iar artiști country și folk precum Noah Kahan, Lainey Wilson - al cărei debut actoricesc a fost în Yellowstone - și Zach Bryan umplu topurile muzicale în prezent.

„Cred că muzica country a fost întotdeauna despre cântec și despre oameni care scriu versuri, cântă la instrumente și o aduc înapoi la acel nucleu simplu care arată ceea ce este cu adevărat muzica americană. Cred că oamenii tânjesc după asta acum, pentru că o vreme nu au avut parte de ea", a spus Grimes.

„Unul dintre lucrurile mele preferate despre stilul country este că ne permite să fim indulgenți în viața emoțională. Practic ne putem răsfăța în tristețe sau bucurie sau în familie. Este vorba despre experiența umană fără a intra în abstract - este vorba despre realitatea vieții".

„Tot ce știu este că ce s-a întâmplat, s-a întâmplat, iar spectacolul a trecut peste asta".

Grimes ar putea avea nevoie de muzică country pentru a se complace în emoțiile provocate de sfârșitul seriei *Yellowstone*. El a spus că nu a fost „deloc" ușor de spus la revedere la finalul serialului.

„Știi, am terminat filmările acum mai bine de o lună și încă procesez toate astea și încă mai am momente ale zilei în care, știi, mă simt foarte greu pentru că s-a terminat și pentru că acel capitol din viața mea a ajuns la final. A fost o parte din viața mea", a spus Grimes.

„Am jucat acel personaj timp de șapte ani, din 2017. Și, știți, colegii mei de distribuție și echipa au devenit ca o a doua familie. Și sunt oameni care vor rămâne în viața mea și pe care îi voi vedea din când în când".

„A fost un proiect atât de special și mă îndoiesc că va fi vreodată depășit în viața mea".

El a adăugat despre personajul său: „M-am îndrăgostit cu adevărat de Kayce de-a lungul anilor și... simt că, în calitate de actor, vreau să abordez un personaj cu dragoste. Vreau să îl admir, astfel încât să îi fac dreptate. Și chiar am făcut asta cu el și cred că este o persoană mult mai bună decât mine. Chiar îmi va lipsi".

➤ **Billie Schwab Dunn** *este reporter de cultură pop și divertisment la* Newsweek. *Urmăriți-o pe X @billie_sd*

Viitorul automobilului european se clatină: date, estimări și „o greșeală uriașă“

„Revoluția" electrică a fost și este cumpărată la un preț mare. De la industrie cu investiții enorme, de la state cu subvenții și de la clienți cu prețuri mari. Iar trendul chinuit al vânzărilor de mașini în general (+0,6%, după primele 9 luni 2024 la nivel UE) și trendul descendent al vânzărilor de mașini electrice în special (-5,8%, după primele 9 luni 2024 la nivel UE) arată că oamenii nu mai au bani sau nu mai sunt dispuși să-și scuture buzunarele doar pentru a avea un „fier" nou în fața casei.

COSTURILE DIRECTE ȘI INDIRECTE ALE electrificării forțate, peste noapte, până în 2035, a mașinilor în Europa, prin interzicerea comercializării de automobile noi care emit CO_2, și scumpirea materiilor prime și a energiei, pe fondul pandemiei și a războiului Rusia-Ucraina, care au dus la creșterea prețurilor autovehiculelor cu peste 50% în ultimii 4-5 ani, precum și concurența neloială a mașinilor electrice chinezești mai ieftine, o investigație UE concluzionând clar că producătorii auto din China au fost sprijiniți de stat, au generat o criză fără precedent în industria auto de pe „Bătrânul continent".

De exemplu, Volkswagen, al doilea cel mai mare producător auto din lume și primul din Europa, a raportat că i s-a prăbușit profitul cu 63,7% în T3 2024 și a anunțat că ia în calcul închiderea a 3 fabrici și reducerea salariilor a 120.000 de angajați în Germania, precum și decizia de a pune lacăt pe uzina sa istorică de la Bruxelles, care între anii 1950 și 1974, de pildă, a produs un milion de VW Beetle și acum produce mașini electrice Audi Q8 e-tron, în februarie 2025.

Grupul Stellantis, al doilea mare producător auto din Europa, care reunește mărcile Abarth, Alfa Romeo, Chrysler, Citroën, Dodge, DS Automobiles, Fiat, Jeep, Lancia, Maserati, Opel, Peugeot, Ram

de
RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

și Vauxhall, a oprit temporar, de mai multe ori, producția pe linia de mașini electrice Fiat 500 de la Mirafiori, Italia, din cauza cererii scăzute, și a anunțat că 1.100 de angajați vor fi dați afară de la fabrica Jeep din Ohio, SUA, în ianuarie 2025.

În septembrie, Stellantis și-a înrăutățit previziunile anuale, pe fondul costurilor mai ridicate pentru revizuirea afacerii sale din SUA și a concurenței din China pe segmentul vehiculelor electrice (EV).

Livrările reduse și scăderea puterii de stabilire a prețurilor au redus veniturile Stellantis cu 27% în T3 2024, a declarat producătorul auto, care încearcă să remedieze stocurile umflate și performanțele comerciale slabe care au dus la un avertisment major privind profitul din acest an.

Iar Carlos Tavares, directorul general al Stellantis, a indicat într-un interviu recent că grupul nu exclude închideri de fabrici, pe fondul concurenței din China.

„Nimic nu poate fi exclus. Dacă producătorii auto chinezi își asigură în Europa o cotă de piață de 10% până la finalul actualei lor campanii, aceasta ar implica un volum de 1,5 milioane de mașini, ceea ce corespunde unui număr de șapte fabrici. Producătorii auto europeni fie vor trebui să le închidă, fie le vor preda chinezilor", a declarat Tavares, pentru publicația financiară franceză *Les Échos*.

Mai mulți mari furnizori de piese auto din Europa au anunțat și ei disponibilizări masive. Gigantul anvelopelor Michelin a informat că închide 2 uzine din Franța. Iar grupul german Schaeffler, care după fuziunea recentă cu Vitesco Technologies a devenit unul dintre cei mai mari producători de componente auto și industriale din lume, a anunțat că intenționează să renunțe la 4.700 de angajați în Europa, după ce profitul de bază aproape i s-a înjumătățit în trimestrul trei din 2024.

Întoarcerea la producția de mașini cu motoare termice pentru a reveni la profit e aproape imposibilă, din cauza amenzilor uriașe stabilite prin Green Deal. Cel puțin, deocamdată, pentru că Italia și Cehia, două țări cu industrii auto puternice, le-au contestat deja la Bruxelles.

Chiar dacă cerere există, constructorii auto nu pot face și vinde mai multe automobile termice pentru că astfel ar depăși noul prag de emisii poluante medii la nivelul întregii game a unui producător auto, de 94 g CO_2/km (de la 116 grame CO_2/km în prezent) valabil din 2025, potrivit Pactului verde european (Green Deal), și nu și-ar permite.

Depășirea noii limite medii de CO_2 poate duce la amenzi în valoare de 95 de euro pentru fiecare gram de CO_2 per kilometru în plus înmulțit cu numărul de vehicule vândute. Ceea ce, potrivit analiștilor, ar însemna amenzi de sute de milioane de euro pentru fiecare constructor auto european și o amendă totală, la nivelul industriei auto din UE, de până la 16 miliarde de euro.

În acest context, în Germania, țara supranumită pe bună dreptate „motorul Europei", greii industriei auto s-au așezat la masă pentru a discuta despre viitorul automobilului european, în cadrul unei conferințe organizate de Automobilwoche, pe 6-7 noiembrie 2024, la Berlin.

Producătorii auto europeni pledează pentru regândirea pragurilor de emisii medii din Green Deal

Sigrid de Vries, directorul general al Asociației producătorilor auto europeni (ACEA), a pledat în cadrul conferinței Automobilwoche pentru regândirea pragurilor de emisii medii la nivelul întregii game de mașini oferită de un constructor din Green Deal.

El a explicat că industria auto europeană reprezintă aproximativ 13 milioane de locuri de muncă și că încearcă să stăpânească schimbarea profundă către neutralitatea de emisii de CO_2 în mijlocul unei „furtuni perfecte".

Clienții sunt sceptici cu privire la mașinile electrice și există și incertitudini politice, prețuri în creștere și război în Ucraina. Producătorii oferă din ce în ce mai multe modele electrice, dar schimbarea se prelungește, printre altele, și pentru că infrastructura de încărcare are încă lacune mari, a mai spus de Vries.

Când a fost întrebat de audiență dacă țintele de CO_2 mai pot fi schimbate, directorul general al ACEA a răspuns că „Acolo unde există voință, există o cale".

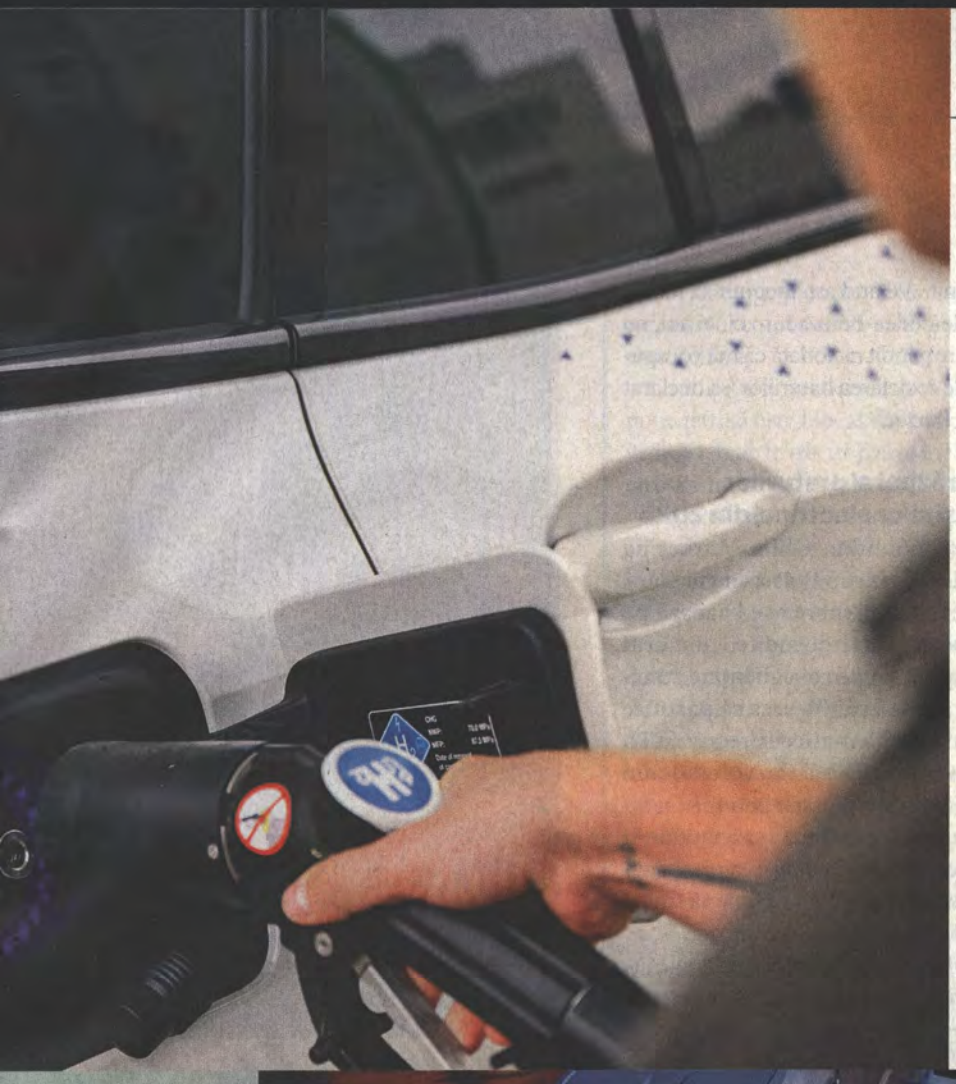

CEO-ul BMW: Interzicerea motoarelor termice, o „greșeală uriașă". Vor co-exista mult timp 5 tipuri diferite de sisteme de propulsie

CEO-ul BMW, Oliver Zipse, a criticat din nou interzicerea de facto a motoarelor termice, pe benzină și diesel, în Uniunea Europeană din 2035.

„Aceasta este o greșeală uriașă, deoarece a fost aleasă o anumită dată, dar pieţele nu pot fi exacte la acea dată", a declarat Zipse, la Congresul Automobilwoche din Berlin.

O aterizare lină este întotdeauna mai bună decât o aterizare dură. În caz contrar, producătorii, de exemplu, ar deveni și ei vulnerabili la șantaj atunci când vine vorba de furnizarea de piese, a explicat șeful BMW.

Referindu-se la interzicerea emisiilor de CO_2 pentru mașinile noi vândute pe pieţele UE începând cu 2035, Oliver Zipse a punctat că a spus „nimeni nu ar trebui să se plângă dacă industria va fi doar la jumătate după aceea".

De asemenea, șeful BMW contestă termenele convenite la nivelul Uniunii Europene pentru atingerea obiectivelor privind reducerea emisiilor de CO_2.

Dar a precizat că, deși există eforturi din partea unor părți ale industriei de a îndulci obiectivele de anul viitor, acestea n-ar trebui renegociate.

„În caz contrar, industria va avea, de asemenea, o problemă cu credibilitatea", a punctat Zipse.

„La urma urmei, valorile limită sunt cunoscute de 5 ani, timp suficient pentru a se adapta. Toți cei care spun acum că nu sunt încă pregătiți recunosc în cele din urmă că mașinile lor nu sunt de ultimă generație și că nu pot depăși nici măcar obstacolul de intrare", a explicat șeful BMW.

El a adăugat că BMW se așteaptă la un impuls din partea modelelor Neue Klasse, dintre care primele urmează să fie prezentate în 2025. De asemenea, șeful BMW a estimat că vor continua

să existe 5 tipuri diferite de sisteme de propulsie în întreaga lume pentru o perioadă foarte lungă de timp. Pe lângă benzină și diesel, precum și vehicule pur electrice și hibride plug-in, Zipse a inclus mașinile electrice cu pile de combustie pe hidrogen.

Șeful de producție Mercedes: „Nu m-am gândit niciodată că mă voi apuca de reciclarea bateriilor"

Jörg Burzer, șeful de producție al Mercedes-Benz, a vorbit despre importanța flexibilității, exemplificând că, alături de echipa sa, el folosește experiențele din criza de COVID-19 și a semiconductorilor pentru a menține producția stabilă.

De asemenea, Burzer a subliniat la conferința Automobilwoche importanța fabricii de reciclare a bateriilor recent deschisă de Mercedes-Benz.

„Aceasta este mina noastră pentru main (...) Când am început să lucrez la Mercedes-Benz acum cinci ani, nu m-am gândit niciodată că mă voi apuca de reciclarea bateriilor", a declarat Jörg Burzer.

Un război al prețurilor mașinilor electrice, din 2025

Martin Sander, Chief Marketing Officer pentru VW Passenger Cars, a declarat că marca se bazează pe punctele forte dovedite, cum ar fi calitatea, pentru a-și menține atractivitatea, și că VW vrea să păstreze nume emblematice, precum GTI, chiar dacă ID s-a dezvoltat acum într-un brand electric puternic.

În plus, VW ar trebui să continue să aducă tehnologie inovatoare publicului larg, iar designul trebuie să transmită valorile, a punctat Sander.

Oficialul VW a explicat că prețurile mari sunt adesea invocate drept motiv pentru reticența de a cumpăra mașini electrice și a confirmat că VW va aduce ID.2all pe piață la începutul lui 2026, cu un preț de bază sub 25.000 de euro și că plănuiește un model electric sub 20.000 de euro.

El a estimat că va exista un război al prețurilor mașinilor electrice începând din 2025.

STEFAN HARTUNG
CEO-ul Bosch

MARTIN SANDER,
Chief Marketing Officer pentru VW Passenger Cars

La computere și tehnologie, Europa a pierdut conexiunea

CEO-ul Bosch, Stefan Hartung, a afirmat că, „atunci când vine vorba de computere și tehnologie, Europa a pierdut conexiunea, dar pe acest subiect «avem o altă șansă»" și s-a pronunțat împotriva reglementării prea mari a inteligenței artificiale (AI) în industrie.

Hartung a mai spus că vede Bosch ca fiind bine poziționat, atât în ceea ce privește furnizarea de cipuri AI, cât și în zona tuning-ului șasiului, unde furnizorul este în mod tradițional puternic.

poate parcurge și 900 de kilometri cu un plin. Cu combustibil, însă, și nu cu electricitate.

Oricine are nevoie de o mașină nouă ieftină este blocat din punct de vedere tehnic în trecut și este încă exclus din tranziția mobilității.

Mașinile electrice sunt mult mai scumpe, mai ales dacă trebuie să îndeplinească cerințe comparabile. Aici prețurile - tot la Dacia - încep de la 16.900 de euro, iar Spring, care are doar 3,73 metri scurt, este încă departe de a fi pregătit ca primă mașină", este de părere analistul pentru industria auto Arthur Kipferler, din cadrul firmei de consultanță Berylls by AlixPartners din München, care, în trecut a ocupat funcții de top management la Toyota Europa, BMW, și Jaguar Land Rover, potrivit motorzeitung.de.

„Este pur și simplu al naibii de dificil să construiești o mașină electrică la prețuri accesibile, să nu mai vorbim de una ieftină (...) În timp ce motorul cu trei sau patru cilindri al unei mașini mici nu costă producătorul 1.000 de euro în cel mai bun scenariu, chiar și o baterie mică poate costa 6.000 de euro", a explicat analistul.

Prin urmare, „pentru că valoarea materială a unei mașini ar trebui să fie în jur de 40% pentru a obține în cele din urmă un profit, nu mai rămâne mult pentru restul, motiv pentru care atât de multe mașini, chiar și mai scumpe, par atât de ieftine și lipsite de dragoste", a indicat Arthur Kipferler.

Promisiunea vehiculului definit de software

„Majoritatea mașinilor actuale nu se schimbă. Acestea rămân așa cum erau când au fost livrate, pe durata medie de viață utilă de 15 ani. Promisiunea vehiculului definit de software este să schimbe asta", a declarat șeful Valeo, Christophe Périllat.

Actualizările de soft „over-the-air" (OTA) le oferă producătorilor posibilitatea de a rămâne în contact cu clienții dincolo de vânzări și de a face afaceri cu aceștia pe termen lung, a punctat Périllat.

Oricine are nevoie de o mașină nouă ieftină este blocat în trecut

„Cea mai ieftină mașină nouă din Germania costă în prezent 11.800 de euro și este complet potrivită pentru utilizarea de zi cu zi. La 4,09 metri lungime, Dacia Sandero oferă suficient spațiu pentru doi adulți și copii și

CHRISTOPHE PÉRILLAT
șeful Valeo

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

Asasinarea lui John F. Kennedy

21 NOIEMBRIE 1963. JF KENNEDY ŞI SOŢIA LUI, JACQUELINE, TRAVERSAU cu limuzina centrul oraşului Dallas, împreună cu guvernatorul statului Texas şi partenera acestuia. Pe marginea străzilor, mulţimea îl aclama pe preşedinte.

La 12:30, s-au auzit trei focuri de armă. Primul şi-a ratat ţinta şi toată lumea a crezut că sunetul a fost provocat de o petardă. Al doilea l-a nimerit pe preşedinte în spate şi a ieşit prin gât, după care l-a lovit şi pe guvernator. Următoarea lovitură a fost cea fatală, JF Kennedy a fost împuşcat în cap. Preşedintele JF Kennedy a fost transportat de urgenţă la spital, dar rănile au fost prea grave. Lee Harvey Oswald, un simpatizant comunist, a fost arestat la scurt timp şi pus sub acuzare pentru asasinarea lui JF Kennedy. O puşcă cu lunetă, presupusa armă a crimei, a fost găsită asupra sa. Oswald a negat că l-a ucis pe preşedintele Statelor Unite, dar nu a putut fi judecat, deoarece a fost asasinat înainte de începerea procesului.

Asasinarea lui John Kennedy pe 22 noiembrie 1963 a generat mai multe teorii ale conspiraţiei decât oricare crimă din istorie. Deşi comisia alcătuită în grabă de succesorul liderului asasinat, Lyndon Johnson, a ajuns la concluzia că Oswald a fost singurul trăgător, există voci care spun că el ar fi fost ajutat de un asasin plătit, de origine cubaneză. Acesta ar fi mărturisit pe patul de spital, unui prieten, că a fost implicat în asasinarea preşedintelui american.

Noiembrie – Decembrie

Asasinarea lui Nicolae Iorga

27 noiembrie 1940. În jurul orei 17:30, s-au prezentat la vila lui Nicolae Iorga din Sinaia şapte indivizi, care i-au spus doamnei Ecaterina Iorga că sunt de la Poliţia Legionară a Capitalei şi că au venit să-l ridice pe profesor pentru un interogatoriu. A doua zi, 28 noiembrie 1940, corpul lui Nicolae Iorga a fost găsit aruncat pe câmpul dintre Ploieşti şi comuna Strejnic.

Încheierea Războiului Rece

2 decembrie 1989. Pe 2 şi 3 decembrie 1989, la câteva săptămâni după căderea Zidului Berlinului, la Summitul din Malta a avut loc întâlnirea dintre preşedintele SUA, George H. W. Bush, şi secretarul general sovietic, Mihail Gorbaciov. Summitul este văzut de numeroşi observatori şi istorici ca sfârşitul oficial al Războiului Rece.

Arestarea lui Constantin Noica

11 decembrie 1958. Filosoful Constantin Noica a intrat în vizorul autorităţilor comuniste imediat după instalarea lor la putere. În perioada 1949 - 1958, Noica a avut domiciliu obligatoriu la Câmpulung-Muscel. În 1958, Noica a fost arestat, anchetat şi condamnat la 25 de ani de muncă silnică cu confiscarea întregii averi. Alături de el au fost arestaţi toţi participanţii la seminariile private organizate de Noica la Câmpulung. Comuniştii l-au arestat pe filosoful Constantin Noica pentru „uneltire contra orânduirii sociale".

Newsweek ROMÂNIA

ABONEAZĂ-TE!

Online, cu cardul, pe www.newsweek.ro/abonamente	Prin ORDIN DE PLATĂ în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., J40/2003/2018, CUI: RO38847674, cont RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor	La toate oficiile poștale	La firmele de abonamente: ➤ Manpres Distribution București ➤ Calliope S.R.L. Ploiești ➤ Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente: abonamente@newsweek.ro

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată trebuie să ne trimiteți datele necesare livrării revistei (nume, prenume, adresa completă, numărul de telefon, adresa de e-mail), împreună cu copia dovezii de plată la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1 sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

Plata se va efectua până la data de 25 a lunii în curs pentru ca livrarea abonamentului să înceapă de la data de 1 a lunii următoare.
Dacă plata se efectuează după data de 25, data de început a abonamentului se decalează cu o lună.

Abonament PRINT+DIGITAL	Abonament PRINT	Abonament DIGITAL
3 luni: 97 lei	3 luni: 58 lei	1 lună: 18 lei
6 luni: 182 lei	6 luni: 113 lei	3 luni: 49 lei
12 luni: 350 lei	12 luni: 220 lei	6 luni: 89 lei
		12 luni: 169 lei

Revista *Newsweek România* apare lunar.

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă.
Detalii: abonamente@newsweek.ro

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ
vă rugăm să ne comunicați la abonamente@newsweek.ro

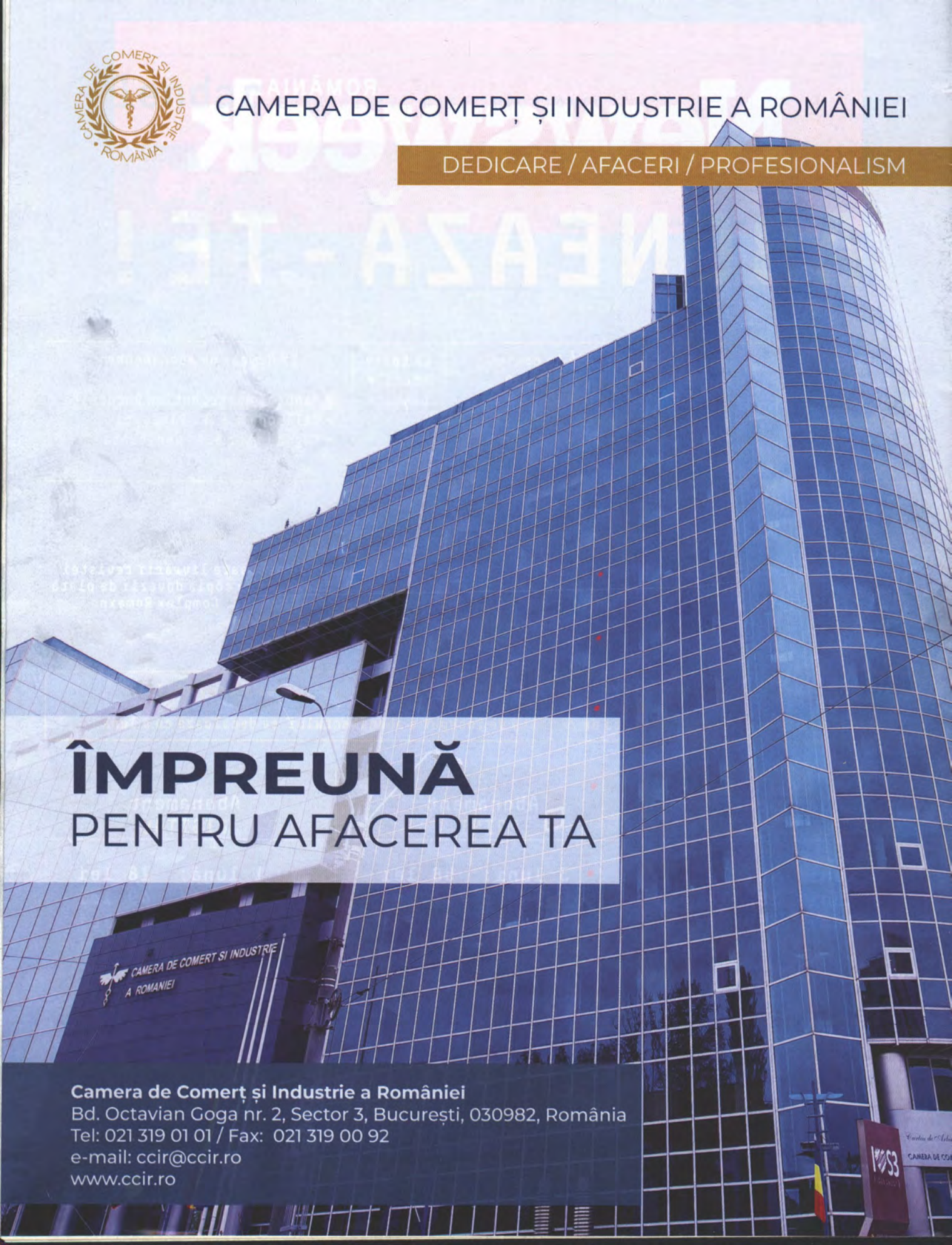

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI

DEDICARE / AFACERI / PROFESIONALISM

ÎMPREUNĂ
PENTRU AFACEREA TA

Camera de Comerț și Industrie a României
Bd. Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București, 030982, România
Tel: 021 319 01 01 / Fax: 021 319 00 92
e-mail: ccir@ccir.ro
www.ccir.ro

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen 2026